

PROCRIS
En
AIAX
Treur-spelen.

Door M. Snouckaert van Schauwenburg.

Ghedruckt voor Ian Tomassz. int Serpent aen die Buers

Anno 1621.

TOT AMSTERDAM,

Tereeren vanden AIAX

Treurspel van den Edelen en VVelgeleerden

M. SNOVCKAERT van SCHAVVVENBVRG.

Siet hier den grooten helt van Telamon gebòren,
Die dickwils het verderf van Troien heeft gesworen,
Hoe dat hy brult en raest, vol van zijn hitsich bloet,
En van zijn eygen deugt, en brandende gemoet,
Vermant van een loos wicht, een keffer, een eer-breecker,
Behangen wel van tong, en woordē, een groot-spreecker:
Die soo veel heeft gemaeckt, dat een onwinbaer helt,
VVort tegen zijn hoog hert, en zijn geweer gestelt.
De Goden zijn hier oock, gelijck sy voortijts plachten,
En brengen voor den dagh haer statige gedachten.
Apollo doch voor al. En dit is oock den Godt
Die Snouckaert altijt heeft bereydt tot zijn gebodt.

DAN. HEINSIVS.

In PROCRIN & AIACEM

Nobilissimi, & insigniter docti Iuvenis

MARTINI SNOECKAERT

van Schauwenburg.

SCio Poëtas esse, Snouckaert, plurimos,
(Nam nunc ubique tot repente prodeunt,
Muscæ quot olim cum caletur maxime.)
Plectro superbo qui tuas laudes tonent,
Tuos labores, Herculis qui comparent;
Omnique mactum dote strepitent ingeni,
Virtute mactum, mactum honore, denique
Carmine Poëtæ mactum in astris collocent.
Quin & sorores invocent sacri sacras,
Quas nosse credo, Palladem velut suos.
Sin carmen autem, mos vt est nunc, claudicet,
Dandum est furori scilicet Poëtico.
At mihi, beatam qui Dearum regiam,
Helicona vidi ne quidem per somnium,
Nefas sorores invocare incognitas.
Num, si vocentur, audientes advolent?
Nec rursum ad ortus te feram in cœlum tuos,
Et nostra tellus mentibus dys eget.
Hæc summa voti est: Tardus ille sit dies
Aevoque nostro serior: quum nobile
Cœli recipient templa depositum suum.
Terram vt beate longius Snouckaert colens,
Reique prosit Belgicæ & Linguæ simul.
Res pollicetur, Lingua iam grates agit:
Et hæc & illa prosperam vitam vovent.
Fidei, illa, plus quam plena, subsidium sibi
Instare de te stabile: iam talem videns
Nondum videntem lustra adulta quatuor:
Hæc, sicut Aiax Belga nunc cum Procride est,
Sic Ovidiani nectar illud fluminis
Vt fluere per te pergat, & forma Ausona
Capiat Batavam; quod ratum faciat Themis,
Musaeque quarum nutrierunt te sinus.

GVILIELMVS NIVELLIVS.

Het selfde overgeset in onse Nederlandsche spraeck

Tot lof van den Edelen, ende VVelgeleerden

M. SNOVCKAERT.

van Schauwenburg.

Op zijn Treur-spelen, PROCRIS en AIAX.

ICk weet wel datter veel Poëten zijn te Leyden,
(VVant die sich over al, als muggen nu verspreyden.)
Die met een trotse pen en donderende sin,
Elck woordeen half ell' lang, maer meest in het begin,
VVel souden uwen lof veel meer als ick uyt brommen,
En boven Hercules u werck en arbeyd rommen,
'Twelck hier is aldermeest tot walgen toe gemeen;
Of souden u begaeft, met oordeel, wijse reen,
Begaeft met rijp verstand, tot in den Hemel lichten,
Bysonder als ghy waert begaeft met haer gedichten.
Off souden stoutelick de Musen roepen aen
Die dickwils tot haer dienst, als waeter tot vyer-staen.
Soo nu de Dichten zijn wat hinckende geschreven
Men moet den yver dat en haesticheyt toegeven.
Maer ick die noch niet wel en kenne van wat stof
Parnassus is gemaeckt der negen susters hof,
Derf haer niet roepen aen om van den berg te trecken,
En of ick haer schoon riep, sy souden met my gecken.
Noch ick en sal u niet, o Snouckaert, uyt de locht
In d'Hemelen, die u eerst hebben voort gebrocht
Verheffen met mijn vers, ons aerd', en meest dees' landen
Die hebben wel van doen de hemelsche verstandnn.
Dit wenscht mijn dicht u toe; Laet komen traeg den dag,
En dat hy laeter, als mijn leven wesen mag,
Als wederom tot haer, des hemels hooge saelen
Haer kostelicken schat van d'aerde sullen haelen.
Op dat ghy Snouckaert hier zijnd' eenen langen tijdt,
Den Nederlandschen staet, en spraeck oock voord' lick ziit.
De Spraeck geeft danck alreets den Staet belooft te geven,
Sy wenschen alle bey u een lang-duerigh leven:
Den Staet, om dat hy is voorseker wel bewust
Dat ghy eer lang sult ziin, een steunsel van ziin rust:
Dewiil hy siet Diin ieugt soo kloeck sich openbaeren,
Diin ieugt, die in een iaer, noch niet telt twintich iaeren,

De ſpraeck, op dat door u, (gelijck in Nederlant
Gecomen Procris is met Aiax van u handt.)
Naſonis rijcken ſtroom volherden magh in 'tvloeyen,
En Zijne ſoeticheyt in Nederland her-groeyen.
Hier geve Themis toe geluck, en goeden ſpoedt.
Net al de Muſen daer ghy by zijt op gevoedt.

aLtoos IN LEVE.

Tot de vermeynde Reden-rijckers.

Ter eeren van den Edelen en uytnemenden Iongh-heer

MARTINVS SNOVCKAERT
van Schauwenburg.

Vinder en maecker van de twee Treur-ſpelen
PROCRIS en AIAX.

LAet liggen dit kleyn Bouck, o rechte giſt der aerden,
Die by het ſchuym alleen van Menſchen zijt in waerden:
Ghy die u ſelfs te zijn in reden rijck beroemt,
Maer die met reden waert, berooft van reen genoemt,
Ghy die ons ſpraecke meynt, als u geſchoent te lappen:
De kappen Helicons en liiden geen ſots-kappen:
Op Helicon is dit Boeck Pallas toegewiidt:
'T is u genoeg dat ghy in 'tweven Pallas vriidt.

W. V. N. S. F.

PROCRIS
Treur-spel.
Door M. Snouckaert
van Schauwenburg.

OVID. Lib. 3. de Art. Amand.

---Quantum cito credere lædat
Exemplum nobis non leve Procis erit.

Ghedruckt voor Ian Tomassz. int Serpent aen die Buers
Anno 1621.
TOT AMSTERDAM,

Cort Inhoudt.

A*Vrora met vierige liefde op* Cephalus *ontsteken, niet konnende door eenige middelen (om de vaste ende onbreeckelicke Echt, in de welcke hy met* Procris *verbonden was) zijne weer-liefde verkrijgen; heeft met onbehoorlicke listen, dit schoonste paer van den anderen een langen tijt gescheyden; maer niet met alle hier door gewonnen: VVant* Cephalus Procrin *in haer afwesen stercker beminnende, is ten lesten met haer vveder vereenigt; en hebben saemen in grooter eendragt als oyt te vooren, geleeft.* Aurora *dit siende, heeft haer liefde in vvraeck-gierigen haet ende gramschap verandert; ende nae veel raed slaegen, soo veel te wege gebracht, dat* Cephalus *zijn* Procris *onwetende het leven benomen heeft; het welcke in dit* Treur-spel *aldermeest gehandelt wert. Breeder beschrijvinghe salmen vinden by* Ovidius Naso *inden uytgangh des sevenden Boecks van zijn overtreffelick werck,* Metamorphosis *ghenaemt: oock in het eynde des derden Boecks van zijn* Minne-korst.

PERSONEN.

Aurora.
Cephalus.
Procris.
Voedster.
Diana.
Rey van Iong-vrouwen.
Rey van Nymphen.

EERSTE BEDRIIF

AVRORA.

Ist niet een wonder werck / en grootlick te beklaeghen
Dat niemant is bevrijdt / dat niemant is ontslaeghen
Van 'trusteloose kind' / 'twelck door zijn trotsigh hert
De menschen niet alleen / maer oock de Goden tert?
'Twelck 'taerd-rijck niet alleen wil houden in zijn banden /
Maer selfs den Hemel door zijn crachtigh vuyr doen branden:
My die ben een Goddin / door wiens claer-blinckend' licht
Al den ghekruypsden hoop / ja selfs Diana swicht /
My die den dagh brengh aen / nae welcken alle menschen
Soo groot als kleyn / soo rijck als arm eenstemmigh wenschen /
My heeft hy niet ontsien / my heeft hy niet verschoont /
Aen my / segh ick / heeft hy zijn krachten oock betoont:
Met liefde van een mensch heeft hy mijn hert ontsteecken /
Een onbeweeghlick mensch / een mensch die gants geen teecken
Van weder-liefd' en toont / maer een vrouw waerder acht
Die sterflick is als mijn onsterffelicke macht /
O sichteloose Godt / zijt ghy dan niet te vreden
Te boeten uwen lust alleenlick hier beneden
Aen 'tmenschelick gheslacht? maer moet selfs een Goddin
Oock smaecken 'tbittre soet van d'ongeruste min?
Welhoe? dunckt my dan dit te zijn soo grooten wonder?
Heeft hy niet selfs Iupijn, die over blicsem / donder /
Sneeuw / haghel / regen / windt / jae alle datter leeft /
Volcomelicke machten heerschappije heeft /
Zijn onuytbluschlick vuyr soo menighmael doen smaecken /
Soo menighmael 'tvergift van zijnen pijl doen raecken /
Daer hy / in plaetse van te zijn den grootsten Godt
Die Hemel / Zee en Aerd' heeft onder zijn ghebodt /
Zijn Goddelicken stoel en scepter heeft verlaeten /
En neder is gedaelt selfs tot zijn ondersaeten /
Dan in een herders schijn / dan in een witten stier /
Dan weder in een Draeck / of eenigh ander dier?
Neen / 'tis een ander saeck / hy heeft zijn lust ghenoten /
Ick daerenteghen ben soo smadelick verstoten;
Hoe ick meer bid en smeeck / hoe hy my meer veracht /
En met mijn liefde spot / en met mijn liefde lacht.
Aurora sult ghy dan dees' spijt op 'thooghst niet wreecken /
Sult ghy 'therd-neckigh hert en trots gemoet niet breecken?
Of sal al uwe macht / of sal u Godlickheyt
Door de verwaentheyt van een mensch zijn neergeleyt?

 Neen /

Neen/neen: denckt om geen liefd' denckt om geen mede-dooghen/
Treckt toorn en gramschap aen/ stelt wraeck alleen voor oogen:
Veel woorden helpen niet/ betoont eens metter daet
Hoe verr' dat een Goddin een vrouw te boven gaet.
Betoont eens wat voor straff dat hy behoort te draghen
Die int beschimpen van Aurora heeft behaghen/
Betoont dat hovaerdy en wereldlicke pracht
By 't Godlick niet en is dan ydelheyt gheacht.
Maer hoe mijn siel/ maer hoe soo hoogh in toorn gheloopen?
Moet Cephalus soo duyr u liefde dan bekoopen?
Alleenlick om dat hy zijn wettelicke vrouw
Blijft (na zijn schult en plicht) in echte liefd' getrouw?
Alleenlick om dat hy hem niet en laet verleyden
Om overspel te doen/ en van zijn vrouw te scheyden?
Bedwingt u gram gemoet/ bedwinght 't wraeckgierich hert/
Siet eerst of hy verdient te lijden sulck een smert.
Wegh/ wegh Cupido wegh/ wegh ghy vervloeckte schichten/
Soeckt ghy mijn toorn weer' om met soeticheyt te slichten?
Soeckt ghy met honich weer te strijcken mijnen mont
Die ghy soo bitterlick hebt met u gal gewont?
Noemt ghy dat overspel/ noemt ghy dat oock verleyden?
Condt ghy de Goden niet van Menschen onderscheyden?
Is niet de mensch gemaeckt der Goden onderdaen/
Behoort hy niet in als tot haren dienst te staen?
Comt Nemesis, comt voort/ comt ghy dry wraeck-goddinnen/
Comt/ geeft my raedt waer meed' ick mijn wraeck sal beginnen
Comt met u helsche toorts/ en eeuwich brandend' vier
V roep ick aen tot hulp/ comt al ghelijcklick hier.
Waer mee sal ick hem best zijn vrouwe doen begeven?
Wat dunckt u/ sal ick hem berooven van zijn leven?
'Tis al te slechte wraeck/ 'tis al te corte pijn/
Mijn toorn is niet versaet/ 't moet al wat anders zijn/
Of sal ick hem van hier in ballingschap verjaeghen?
Op dat hy smaecken magh zijn wel-verdiende plaeghen
Als hy sich vint alleen/ vol droefheyt en ellendt/
Mistroostich/ vriendeloos/ in landen onbekendt.
Die raedt bevindt ick goet/ dit sal mijn wraecke wesen/
Waer door ick Cephalum mijn macht sal leeren vreesen/
En 't opgheblasen hert van die verwaende vrouw
Veranderen in on-verdraghelicke rouw.
Siet wel toe wat ghy doet/ bedenckt u eerst te deghen/
En gaet eens in u hert den raedt wel overweghen;
Want of ghy hem al schoon in vreemde landen jaeght
Sy sal hem volghen nae/ soo langh haer d'aerde draeght.
Niet anders als een slangh gehouwen in veel stucken
Cruypt wederom aen een en laet haer niet verdrucken/
Door

Voor datmen gantsch en gaer het hooft vermorselt heeft;
Soo ist oock met dees twee/ soo langh als Procris leeft
Soo sult ghy nimmermeer tot uwen wil gheraecken/
Of sy sal altyts 'teen of 'tander letsel maecken:
Sy stelt altoos in 'twerck haer valsch en boos ghedacht
Om waer 'thaer moogh'lick is te breecken uwe macht.
Ghedenckt u niet/ of ist al upt u sin ghevloghen
Hoe schandelick dat sy u lestmael heeft bedroghen/
Doe Cephalus haer selfs bevond onkuysch te zyn/
En sy hem stracx verliet/ maer upt geveynsden schyn?
Want heeft hy haer niet weer soo vriendelick ontfanghen/
Jae meer als opt te voor zyn sin aen haer gehanghen?
En tot verseeckeringh van meerder trou en plicht
Gecreghen tot gheschenck den costelicken schicht?
Daerom soeckt raedt wat doodt dat ghy haer sult doen sterven
Op dat sy voor haer gift mach een beloningh erven/
En Cephalus alsoo in eenichept den tyt/
Zyns levens vol verdriet en swarichept verslyt.
Sal ick dan met gewelt haer brengen om het leven
Of liever met venyn haer heymelick vergeven?
Ick weet een beter raedt/ ick weet een beter vondt/
Dat sy sal werden met haer eygen schicht ghewont.
Soo haest als ick van hier sal na den Hemel vaeren
En Phœbi gulden hooft sal rysen upt de baeren/
Sal Cephalus terstont hem geven op de jaght/
Want gist'ren hy een hert heeft op het spoor gebraght.
Dan sal ick myne macht en Godlichept betoonen/
Dan sal ick voor dees' spyt hem wel te recht beloonen/
Als hy in plaets van 'twilt/ selfs met zyn eygen handt
Zyn Procris treffen sal tot in het inghewandt:
Dan sult ghy Cephale vervloecken al de daeghen/
Die ghy soo yverighlick besteet hebt in het jaeghen/
Vervloecken sult ghy dan den dagh van ughebooꝛt
En bidden om de doodt: maer sult niet zyn verhoort:
Dan sult ghy sien wat 'tis soo vastlick te betrouwen
Op tydelicke schoont van sterffelicke vrouwen:
Dan sult ghy sien wat 'tis verganckelick cieraet
Der menschen/ t'achten meer als Goddelicken staet.
Maer hou/ 'tis nu ghenoegh/ de Maen en Sterren wachten/
En zyn vermoept van in den Hemel te vernachten/
En wenschen na myn comst/ dewyl den tyt ghenaeckt
Dat Phœbus upt zyn slaep moet wacker zyn ghemaeckt.

Niet en isser op de Aerd'
Daermen meerder siet nae wenschen
Datmen houdt in grooter waerd'
Dan de Schoonheyt van de menschen
Daermen't nochtans metter daet
Alsmen recht daeracht op slaet
Niet dan ydelheyt bevindt,
Ydelder dan roocken windt.
Even als een winter-cruyt
Door een cleynen schijn der Sonne
Haestich uyt de aerde spruyt,
En weer haestich leyt verslonnen:
Soo rasch als het Sonne-licht
Berght maer eens zijn aenghesicht
Leyt in eene stondt gheslecht
Dat te vooren was gherecht.
VVat is snelder als den tijdt?
Schoonheyt werdt met tijdt ghebooren,
Schoonheyt met den tijdt verslijdt,
Schoonheyt werdt met tijt verlooren.
Niet een dagh gaet oyt voorby,
Die niet altijts erger zy,
Niet een uyr soo cleyn ghedeelt,
Die niet wat van schoonheyt steelt.
Dickwils, alsmen in haer jeught
Meent te nutten soete vruchten,
Geeft zy in de plaets van vreught
Niet, dan smert en ongenuchten.
Hoe comt dat ghy schoonste maeght
Daphne nu een schorse draeght?
Is om uwe schoonheyt niet
Aenghecomen dit verdriet?
VVat heeft voor haer schoonicheyt
Semele tot een belooningh?
Nochtans had op haer gheleyt
Sijnen sin der Goden Koningh:
Is sy niet selfs van haer lief
Onder 'tbittre mins gherief,
Door des wreeden blicsems cracht,
Of door *Iuno* omghebracht?
Isser noch een cleyn ghetal
In den Hemel opghenomen,
Door veel cruys en ongheval
Sijn sy eerst daer toe ghecomen.

Hemel

Hemel zijt ghy soo veel waerde
Datmen om u hier op aerdt
Alsmen mensche is gheweest
Moet verand'ren in een beest?
Rechte vrucht van menschen schoont
Acht ick hier in t'zijn gheleghen,
Datmen d'aerd'gherust bewoont,
Hebbend'een trouw paer ghecreghen.
Dit is *Procris* beste lot,
Dit maeckt *Cephalum* een Godt.
Hier door hebben sy een staet
Die het al te boven gaet.

TWEEDE BEDRIIF

CEPHALVS, PROCRIS.

Ceph. Stelt u mijn Lief gerust/ waer toe dit ydel schroomen/
Voor een soo cleyne saeck/ voor ongeachte droomen?
Pr. Voor droomen die ghy nu als ydelheyt veracht/
Maer vaeck bevonden zijn te hebben groote tracht/
Voor droomen die den mensch door d'aldergrootste Goden
Van het toecomende ghesonden zijn als boden:
Wilt (bid ick) dan alleen u Procris dit toestaen
Dat ick u desen dagh niet en sie van my gaen.
Ceph. Hoe zijt ghy soo bevreest/ als of ick soude scheyden
In eeuwichheyt van u? ick sal niet langh verbeyden:
Eer Phœbus ons berooft van zijnen gulden schijn
Sal Cephalus weer om by zijne Procris zijn.
Waerom houdt ghy my vast? 'kwil by ons liefde sweeren
Dat niemandt my van u sal langher tijdt af weeren.
Ey! weest toch niet bevreest. PROC. 'tis niet met al ghekust/
Blijft desen dagh by my/ dan sal ick zijn gherust.
Ceph. Vaert wel mijn schat/ ick gae. PROC. Diana u bewaere
Op dat u ongheval my niet op't hooghst' beswaere.
Ceph. Iupijn en Iuno met de Moeder van de Min
Bidd' ick te stellen dees' verbaestheyt uyt u sin.

VAn al de schatten/ die het menschelicke leven
De goedertieren Goon seer overvloedich gheven/
Is gheen soo groot/ als met een vaste liefdes vlecht
In een soet houwelick te saemen zijn ghehecht.
Gheen rijckdom/ gheenen staet/ gheen koninghlicke prachten
Zijn in het minste deel by dit gheluck te achten/

Dit is alleen waer op ick stelle mijnen roem/
Dit is waerom dat ick my ghelucksaligh noem;
Ons herten zijn ghetreft met onderlinghe wonden/
En met een stercken bandt door liefd' aen een ghebonden/
Die eens door mijne schuldt by nae was los gheraeckt/
Maer nu als opt te voor veel vaster weer ghemaeckt:
Dit is den schicht die my ghegheven is tot teecken
Van ons hervatte liefd' die niemandt weer sal breecken:
Hoe wel ick ben op 'thooghst' van een Goddin versocht/
Niet eens en heeft sy my tot haeren wil ghebrocht:
Voor u en anders gheen zijn Procris dese leden/
Aen u en anders gheen sal ick mijn jeught besteden.
Vergeeft Aurora doch/ vergeeft my schoon Goddin
Dat ick een sterflick mensch soo trouwelick bemin.
Siet mijne Procris eens in alle deucht uyt-muyten/
Van Hemelsch sy ghelijckt/ niet van het aerdsch te spruyten/
Aurora 'tis wel waer/ u schoonheyt is vermaert
Zoo verre sich verspreyt den Hemel/ Zee/ en Aerdt:
Eer Phœbi glinstrend' hooft comt uyt het waeter strijcken/
Laet ghy u schoon ghesicht eerst op de aerde kijcken:
Zoo haest de silvre Maen ons van het licht berooft
Steeckt ghy uyt in haer plaets u gout-geel-hayrich hooft:
Zoo dat sich Cephalus soud' de gheluckighst' achten/
Had hy zijn Procris niet/ dat hy op u mocht wachten;
Mijn Procris ist alleen die my houdt in den bandt/
Die my ontsteeckt met een onblusschelicken brandt.
Wel hoe! waerom gaet ghy soo haestigh henen loopen/
Waerom wordt Phœbus voor zijn tijdt uyt 'bed gheroopen?
My dunckt so rasch als ghy een woort van Procris hoort
Crijght ghy een roode verw'/ en zijt gheheel verstoort.
Siet het begint rond-om seer helder-licht te daghen/
En Phœbus sal terstont gaen klimmen op zijn waeghen/
'Tis hoogh tijdt dat ick my gae spoepen nae de jaght/
Eer dat de Son begint te toonen zijne cracht.
Ick weet mijn Lief is vol becommerlicke vreesen
Maer sal van stonden aen te vreden weder wesen/
Als sy mijn weer-comst siet/ dit is der vrouwen aert/
Om de gheringhste saeck zijn sy terstont verbaert.
Dan ick soud' evenwel om Procris te believen
Met mijn by-wesen haer den gantschen dagh gherieven/
En had ick gisteren in des Sons ondergaen
Heel moede van de jaght/ een hert niet opghedaen:
Het welck in d'enghe plaets ick nu meyn te beknypen/
Of anders vrees ick seer dat het my soud' ontslippen.
Mijn knechts zijn langh voor uyt/ dit is den naesten gangh/
Hier wil ick henen gaen. Diaen geeft goeden vangh.

Mijn

PROCRIS. VOEDSTER.

Proc. Myn droef verslaeghen hert/ en het ghestadigh knaeghen
Van d'inghebeelde angst/ comt my upt 'tbedde jaeghen.
Waer ick gae/ waer ick stae/ het is noch even-veel
Alsins in plaets' van rust/ vind' ick het tegen-deel.
Voed. Wat heeft u op een stond' mijn Vrouwe soo belaeden
Dat ghy niet anders doedt als suchten/ ende baeden
Dit Goddelick ghesicht met bittre tranen-vloet/
V Man/ u sorgh alleen en heeft geen teghen-spoet?
Mijn steunsel/ eenigh vonck van dit uptgaende leven/
'Kbid' door dees ouwe borst/ wilt my eens antwoort geven:
Seght maer wat dat u let; in dit besaerde lijf
Steeckt raet en konst/ die u kan dienen tot gerijf.
Proc. Ach Voedster als ick u van mijnen Man hoor spreecken
Dunckt my het hert van druck/ en 'tingewandt te breecken:
Met groote reden noemt ghy hem alleen mijn sorgh/
Hy is alleen mijn schat/ mijn toeverlaet/ mijn borgh/
En wederom mijn vrees: alleen doet hy my schroomen:
Hem ducht ick dat alleen wat quaets sal over-comen.
Voed. Wat quaets? wie heeft u dit gebrocht in het ghedacht?
Proc. Een swaeren droom die ick ghehadt heb desen nacht/
Voed. Gaet ghy om eenen droom u selven soo seer quellen?
Ey! bidd' ick/ laet hem my eens hooren u vertellen.
Proc. In 't midden van de nacht als heel de wereld slaept/
En d'onrust van den dagh een nieuw' verquicking' raept/
Is op my eenen droom soo droevigh komen daelen
Dat het my is een schrick den selven te verhaelen.
Ick droomd' dat Semele door de gheliefde handt/
Van haeren Iupiter met blicksem wierd verbrandt.
Ick had ghesien te voor hoe Iuno haer verraeden
In een ow-wijfs ghedaent. zijn dit (dacht ick) de daeden
Van een Goddin? daernae/ daernae verscheen d'ellend'
Op 'talder gruwelickst van het beclaeglick end.
My dunckt dat ick noch sie den blicsem haer vermoorden/
My dunckt dat ick noch hoor Iunonis valsche woorden.
Voed. Is dit alleen/ mijn Vrouw/ dat u soo seer beswaerdt?
Ick dacht wel dat het niet soud' zijn de pijne waerdt:
My dunckt dat gistren ghy om den tijdt te verslijten
Seer vyrich waert in 'tsien van uwe nieuw' tapijten:
Waer op van Semele, getrocken met de naeld'
Heel de geschiedenis' staet kunstigh afgemaelt.
Nu heb ick onlangs eens in een wijs boeck ghelesen/
Dat/ daermen in den dagh mee besigh pleeght te wesen/
Of daer alleen den geest diepsinnelick op let/
Den droom weer in de nacht voor oogen levend' set.

Proc. Dat is een ydelen praet! maer hoort my voorder segghen/
En siet eens of ghy dit sult connen weder-legghen.
Soo haest ick door den schrick was uyt mijn slaep ontwaeckt
Hebb' mijnen Cephalum flugs wacker oock gemaeckt.
En heel den droom verhaelt; die door veel soete reden
En lieffelick omhels my stelden wat te vreden/
Maer werde niet terstont tot slaepen noch ghebrocht
Tot dat ten lange-lest/ met sluymeren ick socht/
Met sluymeren alleen den droom wat te vergeeten/
'Twelc men noch wacker sijn/ noch slaepen recht magh heeten.
Siet my verschijnt weer om een ysselick ghesicht
Dat veel meer swaricheyt als 'teerst heeft aengericht:
Ick sagh op eenen boom twee tortel-duyfkens springen/
Sich met den beck in beck als kussend' onderlingen:
Hoe? (seyd' ick in my selfs) werd' soo de liefd' geviert/
Jae maect den mensch beschaemt/ van dit soet cleyn-gediert?
Siet/ hoe dat/ als een klis' sy t'saemen aen een hanghen/
Siet eens hoe minnelick den andren sy ontfanghen.
Terwijl ick stae/ en sie/ comt van den boom half doot
Het gayken heel bebloet/ recht vallen in mijn schoot.
Ick keeck eens om/ wie daer ontrent mocht zijn gevonden
So wreet/ die sulck een trouw' en vriend'lic dier kond' wonden.
K'sagh niemand als de duyf van 'tmede-paer berooft
Ghestadigh na mijn schoot neer-hangende met 'thooft/
Daer in/ soo veel ick moght/ door innerlick ontfermen
Socht' bloet te stelpen/ en het duyfken te verwermen.
Maer het was al om niet/ want in een oogen-blick
Was al den adem wegh; dit gaff my sulck een schrick/
Dat ick schiet uyt den droom/ en vind' al mijne leden
Beangst/ vermoeyt/ besweet van boven tot beneden/
Als ick voel na mijn Man/ was hy al opgestaen/
En maeckten hem ghereet/ om nae de jaght te gaen.
Hy pooghde wel om met troost-woorden te verdrijven
De quelling' uyt mijn sin; maer woud' niet by my blijven/
Alsoo hy gisteren een schoon hert hadd' gesien/
Dat anders lichtelick van daeg' hem sou' ontvlien/
Voed. Ey laet u schreyen staen: dees' swaermoedige droomen
Zijn van een swaere spijs/ te nacht vil-licht ghekomen:
Want ick heb eens gehoort/ van een oud' Medicijn/
Dat nae dat is de spijs/ de droomen dickwils zijn.
Stelt dan den valschen waen/ stelt hem heel uyt de sinnen/
Of/ soo ghy niet en kund' u selven overwinnen/
Soo dunct my best dat wy ons na de kercke spoen
Om d'aldergrootste Goon een offerand' te doen/
Op dat sy dese vrees ten alderbesten keeren/
En alle teghenspoet/ van u en d'uwe weeren.
Proc. Dit had' ick al in sin: eer't van u was gheseet/
Gaet haest u en maeckt my den wierook dan ghereet.

REY.

MOrpheu, grootsten Godt der droomen
  Die den hollen bergh bewoont,
Daer noch Maen, noch Sterren en komen,
  Daer de Son haer licht noyt toont.
Daermen niet behoeft te wachten
  'Smorgens nae den daegeraedt
Maer de welck in duystre nachten
  En gheduerghe rust bestaet.
Daer het bassen van de honden,
  En der gansen luyd' ghetier
Nimmermeer en werd' bevonden
  Noch van eenigh ander dier.
Ghy, die als een is bekropen
  En nat van den slaep gemaeckt
Comt oock soetjens aengeslopen
  En maeckt dat hy slaepend' waeckt,
Die ons levendich voor ooghen
  T'voorgaend' end' toecomend' brenght
Die ons dickwils houd' bedrooghen
  En met waerheyt leugens mengt:
Die den armen maeckt verheven,
  En den rijcken brengt op't dal,
Cortom, die het menschen leven
  Nae-bootst, nae u welgheval.
Comt ons nu oock eens bedrieghen
  Maeckt dat uwen droom verheught.
Laet ons in d'uytlegging' lieghen
  En voor smert ghenieten vreughd.
Dan soo sullen wy u prijsen
  Door het gantsch Atheensche land,
En eer als een Godt bewijsen
  Doend' een vette offerand'

DERDE BEDRIIF

AVRORA. VOEDSTER. PROCRIS.

NU trotsen Cephale, nu sal ick u eens leeren/
Wat dat het is een mensch voor een Goddin te eeren/
Gaet in u trotschept/ gaet desen dagh vry voort
Maer siet wel toe dat ghy daer in niet wert gestoort.
Ghy Procris sult oock niet den naeme langer draegen/
Dat Cephalus in u/ meer heeft/ als my behaeghen.

De vlamme is naby/ het vyer leyt al en ſmoockt
Daer op u leſte ſpÿs ſal werden flugs ghekoockt.
Ick ſal haer maecken wÿs/ dat Cephalus zÿn ſinnen
Stelt op een and're vrouw: ſy/ die heel brandt van minnen
Sal weſen heel jalours/ en ſtracks door mÿn beleyt/
Het ſelver willen ſien/ om t'hebben recht beſcheyt.
Ick ſal haer ſeggen 'tboſch/ daer Cephalus voor d'hitte
Als hy comt van de jaght/ gaet om te ruſten ſitten.
Soo ſy eens (hoorende den naem van Aura) ſucht/
Of in de blaederen maeckt 'talderminſt' gherucht/
Sal hy van ſtonden aen (weet ick) den ſchicht verheffen/
(Haer houdend' voor een wild) en recht in 'therte treffen.
Maer ſal hem vinden in zÿn meyninghe vergiſt/
En geven deſen loon/ voor den pÿl die noyt miſt.
Siet ginder komt ſy gaen/ vol druckis/ met angſtich weſen;
Wel aen/ ick ſal van daeg' u angſt voor leſt gheneſen.
Haer Voedſter iſſer by te rechte tÿdt alleen.
Dit owde wÿff moet ick een weynigh doen vertreen/
Ick heb' Leucippes ſchÿn en ſtaltenis ghenomen/
Op deſe wÿſe dunckt my beſt by haer te komen.
Leucippe is de vrou/ eens Raed-heers deſer ſtadt
Die ſy van jongs aen op tot ſpeel-noot heeft ghehadt.
Die ſy haer heym'lickheyt altÿt pleegt te betrouwen.
Nu moet ick my geveynſt/ en heel bedroeft oock houwen/
Een weynigh wil ick eerſt/ wat aen een ſyde ſtaen
En hooren haeren praet/ met vreugde noch eens aen.

Voed. Ey Procris ghy ſtelt u het alder-quaetſt' voor ooghen/
Waer is ſoo/ met een bot/ u manſ-hert wegh-gevloogen?
Sult ghy nu van een roock/ ghedreven door de windt/
Nu door een yd'len droom/ zÿn als geheel ontſint?

Proc. Met woorden ſoeckt ghy maer/ mÿn ſmerte neer te leggen/
Waert ghy in mÿne plaets/ ghy ſoud' wel anders ſeggen.

Voed, O neen/ mÿn Vrou/ ghy laet u ſtaen het ergſte voor/
Dit voor-ſtaen maer alleen/ brengt u uyt redens ſpoor.

Proc. Seght ghy dat offer dan en droomen al-tÿts lieghen?

Voed. Niet altÿts/ maer dat ſy ſeer menighmael bedrieghen.

Proc. Der Goden teecken dan/ niet ſekers en bediedt.

Voed. Door het verkeert bedied der menſchen ſulcks geſchiedt.

Proc. Hoe werdt den rechten ſin der Goden dan verkregen?

Voed. Als men hem tÿdlick gaet met oordeel overweghen.

Proc. Mÿn oordeel dunckt my goedt/ en 'twert van u ghelaeckt.
Wie weet men dat van twee het beſt nu heeft gheraeckt?

Voed. V oordeel ſtaet hier ſtil: ghy zÿt eerſt ingheno men
Eer ghy ten offer quaemt/ met u verwaende droomen.

Proc. Het ſy/ hoe 'tſy/ geen woord ſoo troost-lick ick bevin/
Dat dees' inbeelding' my kan ſtellen uyt den ſin/

Allen sal Cephalus, als ick hem heb' in d'ermen
In eenen soeten lach veranderen mijn kermen.
Comt Cephale mijn vreughd/ erbermt u over my/
Comt Cephale mijn troost/ comt my doch haestich by.
Voed. Siet daer/ Leucippe comt recht nae u toe ghetreden:
Bedaert een weynigh doch/ en stelt u wat te vreden.
Vertelt haer eens den droom/ daer op u droefheyt staet/
Ghy pleeght altijts/ mijn Vrou/ te volgen haeren raedt.
Aur. Hoe comt ghy/ Procris, uyt de kercke soo versleghen/
Met het hooft nae de aerd'/ als de mis-trooste pleghen?
Dient u raed ofte daed/ siet hier staet u Vriendin/
Siet hier ben ick die u/ meer dan my selfs bemin.
Proc. Thangt niet aen u/ dees smert my uyt den sin te stellen,
De oorsaeck evenwel/ sal ick daer van vertellen.
Als een bedroefd ghemoet/ zijn innerlick ghedacht
Magh klaeghen zijnen vrient/ meynt dat de pijn versacht.
In den voorleden nacht als al de dieren smaecken
Den soeten slaep/ en het moey lichaem wat vermaecken
Heeft my tot tweemael toe/ een droeven droom vervaert
En met een grooten schrick mijn arme ziel beswaert.
Mijn Man/ voor wie alleen/ is meestendeel mijn suchten
Sloeg het verhael in windt/ en achte't niet dan kluchten/
Is eyndelick ghegaen op de jaght van een hert/
My laetend' hier alleen in mijn ghedacht verwert:
Terstont nae zijn vertreck/ heb' ick mijn vlught ghenomen
Tot d'opper-Goden om de droefheyt van de droomen.
Maer siet soo haest ick heb' mijn wieroock en ghebedt/
Op den autaer ghestort/ ('tverschricken schier belet
Mijn tong te spreecken voort;) den roock sien wy verspreyden/
Niet/ als sy plagt om hoogh / maer recht in t'midden scheyden/
En dat tot drymael toe: wat ramp magh dit bedien!
Hadd' mijnen Cephalus dit doch eens aenghesien!
Nu Goden/ soo my een erbermen wil van allen/
Laet al u toorn op my/ niet op mijn Liefste vallen.
Aur. Mijn Procris, ander ick; laet varen dit gheween/
Aenhoort eens mijnen raedt/ maer laet ons zijn alleen/
Proc. Hoe wel ick weet dat ghy my niet en kond' verblyden/
Laet hooren evenwel; gaet Voedster wat ter sijden.
Aur. Ick hadd' besloten vast te seggen niet met al
Van 'tgene dat ick nu/ genootsaeckt seggen sal.
Dewijle dat ick sie soo deerlijck u bedrooghen;
De Goden hebben selfs met Procris mede-dooghen/
En kunnen met gedult niet langer schouwen an
Het onrecht 'twelck gheschied van uwen sijnen Man/
Sy geven u door droom en offerand te kennen
Dat het van daeg is tijdt/ u van hem aff te wennen,

En noch blijft evenwel soo duyster u gesicht
Dat ghy gaet als verblindt in't midden van het licht.

Proc. Ach! swijgh van Cephalus; ghy selfs zijt verr' bedrooghen
Leucippe, die gheloofft een valsch versierde looghen/
Die u van yemand is vertelt alleen upt spijt/
Van een die onse Liefds eendrachtichept benijdt.

Aur. Het is my niet vertelt: 'tis geen versierde looghen/
Maer dat ick selver hebb' ghesien met dees' mijn oogen/
'Tis eenmael niet dat ick hebb' aengesien u leydt/
'Tis eenmael niet dat ick myn Procris hebb' beschreydt,
De oorsaeck daer van is tot noch geweest versteecken
Alleen in dese borst/ maer sal nu eens upt-breecken:
Niet verre van ons hoeff/ aen den Atheenschen kant/
Staet een schoon-lustigh bosch/ recht in het rond gheplant/
In't midden ist heel groen/ wat heuvel-wijs verheven
Waer upt een claer Fonteyn wert springende gedreven/
Die met haer held'ren stroom het bosch rontom bedowt/
Hier dunckt my dat ontrent een Nimphe sich onthowt/
En op dat ghy te meer versekerthept moogt weten
Ick meen nae mijn gehoor/ dats' Aura is gheheten.
Hier ist dat Cephalus des middaegs altijts rust/
Niet om 't vermoeyde lijff/ maer om zijn geyle lust.
Ick kan hem lichtelick van onsen speel-huys tooren
Niet sien alleen/ maer oock den galm van 't spreecken hooren.
Noch gisteren heb ick ghesien met ongenucht/
(Die u alleen quam toe) een ander plucken vrucht.

Proc. Berst/ aerde berst/ comt my in uwen affgront slocken/
Com/ com mijn siel upt dit rampsaligh lichaem rocken.
Ist moog'lick oock dat sulcks heeft Cephalus ghedaen?
Ist moogh'lick dat ick ben van Cephalus verraen?
Ey! 'tis niet mogelick, ick kan het niet gelooven.
Zijn het geen droomen oock die u den sin ontrooven?

Aur. Ick wil niet dat ghy my alleen/ hier in gelooft
Gaet selfs/ en siet/ of ick van sinnen ben berooft:
Ick weet dat hy van daeg' weer gaet zijn oude stappen;
Maer sal u geven raedt/ hoe ghy hem sult betrappen/
En sien hoe hoogh dat hy zijn Procris heeft geacht/
En sien waerom dat hy soo dickwils gaet ter jaght.
Ghy moet naer onse hoef terstont u laeten draeghen/
Maer van den waer-om niet een woordeken ghewaeghen/
Laet u gheselschap daer: en gaet ghy flugs alleen
Door onse lange laen/ recht na het bosken heen.
Ghy kond u lichtelick in het geboomt versteken/
Daer sult ghy kijcken en niet weder zijn gekeken:
Wacht tot den middagh maer; want voor der sonnen val/
Meyn ick (nae zijn ghewoont) dat hy daer wesen sal.

De

De Goden weten wat een vreugh my soud' gheschieden
Dat ick u desen dagh/ moght mijn geselschap bieden.
Maer ick ben metter haest ontboden van mijn Man/
Alsoo/ me Vrou/ dat ick niet by u wesen kan.
Tom bidd' ick morghen vroegh my al de saeck vertellen/
Wy sullen nemen raed om die best te bestellen.
Dewijl ick dan moet gaen/ wensch ick u goeden dagh/
Dat hy tot u gheluck en voorspoedt dijen mach.

ICk meyn dat u den moord van desen dagh mach steecken
En selver Cephalus den draed dijns levens breecken.
Nu wil ick weer om hoogh/ en spieg'len mijn ghesicht
In't lieflick schou-spel dat van my is opgericht.

VOEDSTER. PROCRIS.

WAt magh het zijn waerom mijn Vrou so lang blijft praeten?
Waerom Leucippe niet en wilde my toe-laeten
Daer by te zijn? Ick wil eens soetjens tot haer gaen
En luysteren of ick den inhout kan verstaen.
Maer siet mijn Vrou alleen/ wel tienmael meer verslaeghen/
De Aerde schijnt sy nu/ den Hemel nu te klaeghen.
O Goden wat is dit! ghelijck bloedt werdt sy roodt/
En in een oogen-blick weer bleecker dan de doodt.
Daer staet sy als een stock met d'oogen pylick open:
Siet daer begint sy weer als een dol mensch te loopen/
Sy roept/ sy grijnt: nu stort sy neer een trane badt/
En maeckt haer teer gesicht/ met sowten dauwe nat.

Proc. Geveynsden Cephale, was dit het vlytich jaeghen/
Daer ghy soo vierighlick nae toe-liept heele daeghen?
Is dit waerom soo vrough/ ghy altijdt gaet te veldt
En het wildt langh voor uyt/ met de knechts t'huys bestelt?
Is dit dat ghy my seyd' voor d'hitte wat te rusten?
Is dese de Fonteyn/ daer ghy den dorst uyt blusten?
Is dit het hert/ daer ghy van desen dagh naesocht?
Is dit een eedt/ daer ghy met my weer zijt verknocht?
Ick hebb' hem selver noch vertelt der Goden droomen
Jae toe-ghewenscht dat hem niet quaets soud' over-komen.
Vervloeckt sy d'uyr/ dat ick u lestmael gaff mijn trouw/
Atheenschen fijnen helt/ bedrieger van een vrouw.

Voed. Wel wat magh dit bedien? is sy dol of beseten?
'kWil by haer gaen/ om eens den grondt hier van te weten.
Mijn Vrou/ keert ghy u om! mijn Vrou/ ick bidd' een woord/
Waerom zijt ghy soo seer op uwen Man verstoort?

Proc. Een Man; niet mijnen Man/ die naem is hy niet waerdigh/
Een wispel-duerigh man/ in trouw en echt lichtvaerdigh.
Een/ die ghebroken heeft zijn duyr-gesworen eedt/
Een/ die zijn Procris met een andre hoer vergeet.

Dit is geweest den droom die my te nacht beswaerde/
En scheyding' van den roock/ die my soo seer verbaerde.
Wie haddet opt gemeynt (ach! Hymen, Iuno ach!
Dat in soo schoone borst/ soo valschen herte lagh.
Voed. Wel hoe mijn Vrou/ zijt ghy soo haestich te verleyden
Door een/ die moog'lick u soucht van u lief te scheyden?
Proc. Door een/ als ghy oock weet/ die ick betrouwe meest/
Voed. Is het Leucippe dan/ die by u is geweest?
Proc. Leucippe, die't niet heeft/ uyt een versierde looghen
Maer ettelicke maelgesien heeft/ met haer ooghen.
Voed. Het sy/ wie't sy/ nochtans ick niet ghelooven kan
Die schand' te zijn gheschiedt van uwen trouwen Man.
Niet isser op de aerd' daer meer quaets can uyt spruyten
En daermen meer behoort zijn ooren voor te sluyten.
Als een tong/ die niet brengt als achterclappen voor.
Oock heeft ghelijcke schult/ die de tong geeft gehoor.
Och? of hier in ons land/ een wet eens wierd' ghegeven/
(Het soud' wat beter gaen/ meyn ick in't menschen leven.)
Dat/ die eens anders eer/ met achterclap berooft/
En die terstont/ alleen van seggen/ dat gelooft/
Most datelicken zijn als eenen schelm ghevangen/
En d'eenen met de tong/ met d'ooren d'ander hangen.
Ick wedd' dat yeders tong souw beter zijn gesnoert/
Die nu soo menigh huys/ jae stadt en land' beroert.
Proc. Och! gave Venus, dat het waren ydelheden/
En ick niet hadd' gehoort soo vast gegronde reden/
My is genoemt de plaets/ daer hy zijn lusten pleeght.
Soud' ick tot het gheloof hier door niet zijn beweegt?
Ick wil't oock selver sien/ en met dees' hand vermoorden
Zoo ick de hoer betrapp'. gaet sonder langher woorden/
En maeckt dat hier terstont/ de rosbaer sy ghebracht;
Loop rasch/ en segt dat ick in mijn slaep-camer wacht.
Voed. Mach ick niet weten waer mijn Vrouw soo haest wil henen?
Proc. Jae: nae Leucippes hoeff/ dicht buyten ons Athenen.
Maer Voedster past dat ghy niet kickt een enckel woort
Van 'tghene dat ghy hebt uyt mijnen mont ghehoort.
Voed. Ick sal gaen bidden dat van daegh oy goedertieren
De Goden moghen zijn/ en dit ten besten stieren/
Dat ick u t'avont mach in eens soo groote vreught
Als ghy nu droefheyt hebt/ sien met u Man verheucht.

AL de menschelicke dinghen,
Zijn niet dan veranderinghen:
Niemand heeft so goeden dagh
Die hy heel betrouwen magh.

Niet

Niet een mensch en is soo konstigh,
Of heeft de Fortuyn soo gonstigh,
Die, als hy gheluckigh leeft
Een kleyn uyr verseeck'ring heeft.
Het gheluck en' swereldts prachten
Zijn recht by een zee te achten:
Als het stil is en schoon weer
Legghen alle de baeren neer:
Comt maer *Boreas* maer blasen
Straecks begint *Neptun* te raesen,
En die eerst was gansch gheslecht
Schijnt dat met sich selven vecht;
Iae met schuym de lucht te raecken
En de sterren nat te maecken,
D'eene golf als heel verstoort
Drijft met cracht de and're voort.
Even is het Menschen leven,
Als een zee wordt het ghedreven.
Voor een weynigh sonne-schijn
Comt weer tienmael so veel pijn.
Hadden gist'ren al de Goden
Procris haer rijck aen-gheboden,
'Kmeen sy souw voor haeren staet
Hebben 'themel-rijck versmaedt.
Nu is al haer vreugd benomen
Door maer yd'le slechte droomen,
In den tijt van eenen nacht,
Stracks kan schreyen die nu lacht.
Gheen magh zijn Fortuyne roemen,
Gheen sigh gheluckfaligh noemen,
Voor dat in den lesten tijdt
Clotho, slevens draet af-snijdt.

REY.

DAer en is geen booser lidt,
Dat der Menschen siel besidt,
Als een tonghe die tot snap
Is gheneygt en achter-clap.
Sy lickt sachtjens als sy vleydt
En naer yemands mond wat seyt,
Sy treckt nae haer, als sy bijt
Naem en eer, door haet en nijt.
Sy spreeckt dubbel, sy beliegt,
Door het veynsen sy bedriegt:

Alsmen't honigh meynt te zijn,
Spouwt sy doodelijck venijn.
Sy is konstigh en gheswindt,
Coppelt, wat sy wil, en bindt:
Daer is gheen soo stercken Man
Die haer weder binden kan.
Sy is gladder als een ael,
Breeckt door yser ende stael:
Sy is snelder als een pijl,
Sy is scherper dan een vijl.
Dit is'tlidt dat vrienschap breeckt,
En een vyandschap ontsteeckt.
Dit maeckt twee-dracht en scheurt trouw
Tusschen echte Man en Vrouw.
'Tgaet hem wel die stopt zijn oor,
En de tong geeft geen gehoor:
Dit maeckt een-draght, dit maeckt macht
En onwinnelicke kracht.
Een-draght houwlicks vasten band,
Welvaert van een Stadt en Land:
Door Een-dragt o werelds Stadt
Hebt ghy voorspoed lang ghehadt.
Soo u een-dragt eens verlaet,
'Tis ghedaen met uwen staet.
En ghy o gheluckigh echt,
Door den Hemel opgerecht,
En met een-draght 'tsaem ghepaert,
Siet dat een-dragt u bewaert.
Van een-dragt werdt ghy berooft,
Als ghy een quae tong ghelooft.

VIERDE BEDRIJF

DIANA.

WEl salmen dan altijdt/ met my den spot soo drijven?
Wel sal ick dan altijdt/ soo onghewroken blijven?
Aen wat God wil ick eerst beginnen mijne clacht.
Het zijn de Goden selfs daer van ick word' veracht
Nu comt mijn Vader my een maegt afhendigh maken/
En in mijn eygen schijn Calistoos eere schaecken.
Heeft mijne Daphne niet verloren menschlickheyt/
Om dat sy heeft mijn Broer zijn geylen lust ontseyt?

Ick swijghe Venus stil met haeren dert'len jonghen!
Door desen verschen spijt/ word' ick by nae ghedwonghen
Al het voorgaende leedt te stellen aen een zy/
Nu ick soo cleyn Goddin gebeeten sie op my:
Want ick acht my gheschiedt/ het welck geschiedt de mijnen.
Foey/ Foey; schaemt ghy u niet Aurora noch te schijnen?
Sult ghy begaen een moordt door u oncuysche min/
Foey/ foey/ Aurora, foey! betaemt dit een Goddin?
Was het u niet genoegh/ soo valschlick te verleyden/
En sulck een langhen tijdt het trouwste paer te scheyden?
Moet ghy nu met een moord uyt-storten u venijn/
Om dat sy wederom door my vereenight zijn?
Meynt ghy dat dit schoon werck sal blijven soo versteken?
Meynt ghy dat ick my niet eens over u kan wreken?
Ick sweer by d'Helsche Styx; dan t'is best swijghen stil/
En wenden alle vlijt/ om haeren boosen wil
Soo veel 't my moog'lick is te niet doen en verstooren:
Maer om beginnen 't werck/ dient niet veel tijdts verlooren/
Bedruckte Procris houdt in 'tbosch al-reed de wacht/
En Cephalus is nu heel besigh in zijn jacht:
Van Procris niet heel verr': hy leyt met zijn knechts laghen
Een schoon-ghehoorent Hert/ dit moet ick nu verjaegen
Tot in 't lest van den dagh; hy sal niet scheyden uyt/
Nae ick hem ken tot dat ghekreegen is den buyt:
Maer of 't my nu gheluckt/ wat sal het Procris baeten?
Aurora sal het doch by desen dagh niet laeten.
Haer leven sal altijt een weynigh zijn verlengt/
Mach-schien dat ons den tijdt daer nae verand'ring brengt.

CEPHALVS. DIANA.

Com/ com laet ons dit reck met het ghewandt omranden/
Soo wy maer wel sien toe/ het Hert is in ons handen.
In d'eygen stond/ als ick had op gheheft den schicht/
Heeft het met eenen sprong ontdooken mijn ghesicht.
Ick weet voor-seecker wel/ dat het moet legghen schuylen/
Of onder in de ruygt/ of ergens in de kuylen/
Maer laeten wy wel sien/ dat/ eer het is omringt/
Aen d'een of d'ander sy niet weder en ontspringt.
Ghy twee gaet alle bey dicht by die dicke eyken/
Neemt elck een lange spriet/ om wat van u te reyken.
Ghy met u boogen/ gaet aen de west-zyde staen/
Wacht wel dat het daer niet sluypt door de wilge baen.
Ghy met de bracken kom: mijn slincker sy besetten:
Ick sal met mijnen pijl/ wel op de rechte letten.
Soo ist wel: dat nu slugs het net ghespannen sy/
En daer nae uyt de ruyght. maer hola/ houdt. sy/ sy!

Ick weet niet door wat gat/ dat het ons is ontslopen.
Siet ginder verr'. maeckt los de bracken om te loopen.
Wegh is het uyt 'tgesicht. mijn hoop is nu heel quijt:
In langhen is my niet ghebeurt soo grooten spijt.
Maer/ sie ick daer geen vrouw/ heel toeghemaeckt tot jaegen?
Jae'k: sy comt herwaerts gaen/ ick wil haer eenmael vraeghen
Of sy niet heeft een hert ontrent dat bosch ghesien/
Want daer ist nae ghevlucht: het konde licht gheschien
Dat wy't door haer bescheydt/ noch kreghen eens in d'oogen:
Het is een schoonen buyt/ men moet wat moeyt gedoogen.
Jong-vrou vergeeft het my/ soo ghy zijt een Goddin/
Heel u ghestaltenis heeft gansch geen menschept in.
Voor-seecker dan Goddin: ick bidd' u wilt my segghen/
Of ghy geen hert en hebt sien loopen door de hegghen?
Indien ick't crijgh/ sal u daer nae doen offerand/
En branden t'uwer eer/ het vette ingewand.

Dian. Der Goden grooten naem/ is voor my te hovaerdigh/
Oock ken ick sulck een eer my in het minst niet waerdigh.
Dan Jong-man evenwel u aenspraeck soo beleefd
Is waerdigh datmen weer beleefd'lick antwoord geeft.
Ick hebb' het hert ghesien/ jae selver nae gheschoten/
Maer niet gheraeckt: nu is het soo veel als besloten/
Dewijl ick sie dat ghy hebt netten mee gebragt:
Het rust daer in het bosch heel moede van de jagt.
Ick wil verseeck'ren u van desen dagh te vanghen/
Soo ghy wat moeytens maer en tijdts daer aen wilt hanghen.
My/ die geen netten hebb'/ en hier maer ben alleen/
Ist beter weer te gaen nae mijn geselschap heen.
Vaert wel/ Diaen (hoop ick) sal u haer hulp bewijsen.

Ceph. En ick met danckbaerheyt u heuschept altijt prijsen:
Soo ghy een Nymphe zijt/ den Hemel ick u wensch/
U spraeck en fieren tredt/ ghelijckt altoos geen mensch/
Grijpt weder eenen moedt/ nu wacker / haest u Mannen
Met eenen nieuwen lust de netten uyt te spannen/
Al is het bosch wat groot/ spaert daerom arbeyt niet:
Den vang sal wederom wegh nemen dit verdriet.
Nae dat ick sie/ de Son is hoogh alreets geresen/
En sal haest even dicht by 't oost en westen wesen.
Dewijl ghy besigh zijt/ sal ick mijn drooge borst
Wat laven en verslaen met een Fonteyn den dorst:
Een weynich schuylende voor Phœbi heetste straelen/
Tot dat hy wederom wat is in 'tneder-daelen/
Dan kom ick weer by u: maer siet toe dat/ als 'tnet
Gespannen is/ ghy niet de rust van 'twilt belet.
Voor alle moet ghy wel acht nemen op de honden
Dat ghy die houdt heel stijff en vast aen een gebonden.
Op dat ick niet alleen ghenieten mach de vrucht/
Maer selver oock besien en hand'len de ghenucht.

REY VAN NYMPHEN.

OCh! hoe gheluckigh is ons leven,
Dat goudt en silver-dorst niet quelt,
Dat staet, off eer-sucht niet ontstelt,
Dat trommel noch trompet doet beven.

VVy weten van geen haet of nijdt,
Van veynsen, lieghen, noch verraeden,
VVy zijn met hoop noch vrees belaeden
VVy zijn van alle sorg bevrijdt.

VVy puffen wallen ende vesten,
Der rijcken pracht en hovaerdy,
VVy houwden steden niet dan nesten
Van het bedroch en schelmery.

Met onse groen begraefde kuylen
Die de Natuer selfs heeft gheboudt,
En souden wy geen huys vol goudt,
Iae Konings-hoven willen ruylen.

'Tstadts volck tot gulsicheyt ghewent
Kan selden goede spijse smaecken,
Of goeden dranck te recht vermaecken,
VVant niemant dorst of honger kent.

Maer onse spijs wordt met verlangen,
Van een ghesonde maegh ghesocht,
En met ons eyghen hand ghevanghen,
Niet op de marcten duer ghekocht.

Den dranck die van ons werdt ghedroncken
Is een soet-springende fonteyn,
De hand, is goudt en porceleyn,
Hier in wordt gheen venijn geschoncken.

Och! wat is het voor grooten lust,
Dat, alsmen moede is van jaeghen,
In 'tgroene gras leyt neer-gheslaeghen,
Of onder dichte linden rust!

Daer hoortmen het ghevogelt singen
'Twelck van een tack op d'andre vlieght:
Met soet gheruys de bornen springhen,

Dat ons in ſachten ſlaepe wieght.

VVie ſoud' in deſe vreughd eens dencken
Op't dert'le Kindt, de geyle Min,
Dat wegh neemt oordeel ende ſin,
Dat lichaem comt en ſiele krencken?

VVat is dat boven vrydom gaet?
Den vrydom leyt in ſtadt begraven,
Al de inwoonders zijn maer ſlaeven,
En kennen geenen vrijen ſtaet.

Den eenen is in d'anders banden:
Men gaet voor rijcke deuren ſtaen,
Als MYN HEER komt, hoed moet in handen,
Men volght als knecht van achter aen.

Op niemand hebben wy te wachten
Als op u, grootſte *Coningin*,
Ghy zijt alleen (o *Boſch-Goddin*)
Die eer en dienſt wy waerdigh achten.

Ghy wordt alleen van ons vermelt:
Voor u wy ons Altaeren ſtoocken,
Tot u all' ons Altaeren roocken,
V loff alleen ons tongh vertelt.

Als wy met u maer moghen jaghen,
En over-brengen ſoo den dagh,
Als wy maer ſtaen in u behaeghen,
VVie iſſer die ons deeren magh?

VIIFDE BEDRIIF

VOEDSTER.

TErwijl ick by my ſelfs op ſtraet gae overwegen
De reden van mijn Vrouw/ comt my Leucippe tegen/
En vraegt/ of Procris is als voor noch wel te pas/
Om dat ſy in een weeck haer niet ontmoet en was:
Ick/ als die haer van daegh had' hooren t'ſamen ſpreken/
Dacht dat ſy ſpottelick met my den draeck quam ſteken.
Sy daerenteghen ſwoer/ dat ſy den gantſchen dagh
Noch Procris hadd' ghesien/ noch van haer hadd' gewagh.

 Ick

Ick swege daer op stil/ en woud' niet voorder segghen
Wat swaerichept dat ick hadd' in mijn herte legghen/
Maer sonder eenich woordt liep nae de wooningh toe/
Wat dat ick loopen moght; ick ben soo mat en moe
Van loopen en van angst/ dat ick niet doe als hijgen/
En kan in rume locht mijn adem naulicks krijgen.
Nu moet ick even-wel/ ick moet noch verder gaen.
Sy segghen dat sy is gegaen door dese laen/
Recht na het bosken toe; ick wil door dese linden
Oock volgen/ alsoo lang/ tot dat ick haer sal vinden;
Om te vertellen/ wat ick wonders heb gehoort.
Op dat sy niet en gae in haer voor-nemen voort.
Och/ of ick haer nu sagh! voorwaer ick ben vol vreesen.
Een ander by mijn Vrouw/ heel in Leucippes wesen/
Ick weet niet wat het is. altoos de swarichept/
En is niet te vergeefs/ die my op'therte lept.

PROCRIS. CEPHALVS. VOEDSTER.

DEn middagh is voor hand/ den tijdt begint te naecken/
Als Cephalus hem weer eens vrolick meynt te maecken.
Sal ick oock wel soo lang hier stille konnen zijn?
Als hy maer geeft een kus/ 'ksal roepen 'tis de mijn/
En met een sprong de hoer in het ghesichte vlieghen.
Ach Procris! soud' ghy niet u selven wel bedrieghen
Door al te licht ghelooff/ dat moog'lick niet is waer/
En daer op ghy u steeckt in sulck een groot ghevaer?
Ghy zijt in't bosch alleen; hoe licht soud' het ghebeuren
Dat eenigh wild ghediert/ soud' komen u verscheuren?
Maer stil/ my dunct dat ick daer hoor een kleyn ghedruys/
Of is het door de windt der blaederen gheruys?
Ick sie een schaeduw van een mensche door de boomen
En selver Cephalum nae de Fonteyne koomen.
Ick wil my soetjes hier neer-leggen in het kruydt
En sien van het begin dat lieflick spel eens uyt.
Ceph. Och! hoe smaeckt desen dranck. ick puffe al de wijnen
Die sonder smaeck gheproeft maer beter ons en schijnen.
Als ick by dees' fonteyn com dorstigh van de jaght/
Soud' by dit water my geen Nectar zijn geacht.
Des wereldts volle vreugd/ staet alleen in't genoeghen/
'Tis niet/ soo sich een mensch daer nae niet weet te voeghen.
Als ick op dese groent/ magh nemen soete rust
Soud' ick niet wenschen eens al den Atheenschen lust.
Ick hebb' hier het gheboomt/ door welckers dichte blaeden
My in het minste niet den sonne-brandt kan schaeden;
Ick hebbe mijnen dorst door de Fontepn ghe slischt/
Nu moet ick maer alleen van Aura zijn verfrischt.

Com Aura, soeste com mijn moede le'en vermaecken/
Die anders nergens nae/ als u alleen en haecken:
Com Aura, com mijn vreugd'/com mijn vermoeytheyts troost
Com laet mijn jaght van u een weynigh zijn verpoost.
Ach! liefste toeft ghy noch? wat hoor ick ginder steenen?
'Tis een groot wild soud' ick uyt het verroeren meenen.

Proc. 'Tis my vreugd Cephale te sterven van u handt/
Eer dat mijn ooghen sien de grouwelickste schandt.
Nu bidd' ick/ door dat ghy van my hebt soets ghenooten/
Door dit bloed dat voor u en door u is vergooten/
Door u hooft dat my is gheweest op 't hooghste waerdt
En door mijn liefd' die ick soo trouw'lick hebb' bewaert.
Laet my een beed' alleen van u voor lest verwerven/
Eer my de bleecke doodt sal dwinghen om te sterven.
Dat Aura niet beklim/ ons suyver bruydlofds bedt/
Maer oock na mijne doodt mach blijven onbesmet.

Ceph. Kund' ghy o Iupiter den blicsem noch onthouwen?
Kund' ghy o Phœbe met goed' ooghen dit aenschouwen?
Gaet ghy noch even wel met uwen waeghen voort?
En keert ghy niet te rugg'/ aensiende desen moort?
Ach Procrus waerdste schadt/ moet ick u bloedt verstorten!
Moet mijn onsalig' handt u jeugdigh leven korten!
Vervloeckte tijdt die ick tot jaeghen hebb' ghewent/
Vervloeckte uyr waer op dees' plaets my is bekent/
Is my tot dit ghebruyck den pijl van u ghegheven/
Om dat hy breecken soud' u euwe-waerdigh leven?
Is dit/ mijn Procris/ dit/ gheweest den swaeren nacht?
Wat ramp/ wat ongheluck heeft u in't bosch ghebracht!
Wie is het die door nijdt u deerlick heeft bedrooghen!
En my door Auræ naem soo valschelick belooghen/
Ick sweer mijn Lieff/ ick sweer by u hoogh-loflick hooft/
By uwe siel die my/ helaes nu werdt ontrooft;
By onse vaste liefd'/ en voorighe ghenuchten/
Die nu 'tbeginsel zijn van doodelicke suchten.
'Tis maer een yd'len naem/ die ghy gheloove geeft/
'Tis maer een yd'len naem die siel noch lichaem heeft.
Hebt ghy/ off yemand/ my nae Aura hooren vraeghen/
Dat is gheweest als ick ghecomen ben van 't jaghen.
Och! Aura is maer windt/ wind soeck ick tot vermaeck
Tis anders niet dan wind/ daer ick vermoeydt nae haeck.
Knickt ghy my noch eens toe/ is dit het leste teecken?
Sult ghy dan Cephalum niet eenskens meer aen-spreecken?

Proc. Vaert wel mijn Lieff vaert wel/ heel duyster wert my 't licht/
Sluyt met u waerde hand/ voor 'tleste mijn ghesicht.

Aerde

Ceph. Aerde scheurt en suypt my onder:
Iupiter, waer blijft den donder?
Hemel schept ghy geen verdriet
Als ghy desen moordt aensiet?
Comt, comt helsche duyvelinnen,
Comt weest ghy mijn wraeck-Goddinnen.
VVant des hemels grootsten Godt
Schijnt dat met den moort noch spot,
Kondt ghy wel een straffe seggen,
VVaerdigh om my op te legghen?
Geeft de arme sielen rust,
En op my de wraecke blust:
Laet op my alleen maer vallen
Al de straffen van haer allen.
Laet eens hebben stillen stand
Het staegh-groeyend ingewand.
Laet den boom niet meer opstyghen;
Laet den honger laving krijghen,
En de lang-verdroogde borst
Eens verslaen den heetten dorst:
Laet den steen niet neder-daelen
Om weer op den bergh te haelen:
Laet *Ixion* moey en mat,
Eens verlost zijn van het radt:
Laet de bodem-loose vaeten
D'arme susters eens verlaeten.
Cerbere comt my ontle'en,
Morselt, breeckt, scheurt my van een.

Sal Hemel dan noch Hel acht nemen op mijn woorden?
Hoe rasch waert ghy gherect dat ick sprack van vermoorden?
Maer Cephale ist niet een hert versaeght en bloodt
Dat/ als't sich dooden kan/ gaet wenschen nae de doodt?
Ghy kundt u lichtelick selfs aen u selven wreecken.
Com eerst com Procris com/ hoort my voor lest eens spreecken:
Want is't waer dat de ziel nae't sterflick lichaem leeft/
Soo meyn ick dat sy nu ontrent mijn ooren sweeft.
Com eenen kleynen tijdt by my hier wat verbeyden:
'Kben oorsaeck van u doodt/ ick wilse oock gheleyden.
Neem dese traenen eerst/ ghetuyghen van mijn leet/
Neem d'hayren van mijn hooft/ neemt dit verscheurde kleet.
De Doodt/ de Doodt alleen cond my van Procris rocken/
'K sal door de Doodt nochtans van haer niet zijn ghetrocken.
O aenghenaeme troost/ o pijn-eyndende Doodt
Ick vlucht tot u alleen; doen open uwen schoot,

Hoe?

Hoe? ſal dan deſen moordt/ ſoo yſſelick bedreven
Verſoent zijn als ghy u ghebraght hebt om het leven?
Sult ghy dit wreedſte ſtuck/ met een ſoo korte ſtraff
Vol-doen/ en alle pijn daer mede legghen aff?
Soeckt droefheyt die niet is in een uyr te verdrijven/
Soeckt ſulck een ſtraffe/ die u eeuwigh by magh blijven.
Soect een doodt die noyt end/ maer altoos ſmerte heeft/
Daer in ghy levend' ſterft/ en ſtervende noch leeft.
Voed. Wie hoor ick hier ontrent/ ſoo jammerlicke klaeghen?
'Tgeluydt is niet ſeer verr'/ och! hoe ben ick verſlaegen?
Helpt Goden/ helpt/ ick ſie daer heel bebloedt mijn Vrou/
En mijnen Heer daer by/ oock doodt by-na van rou.
Hy trect zijn hayr uyt 'thooft/ hy ſcheurt al zijne kleeden/
Jck vreeſe dat hy hier/ niet mee ſal zijn te vreeden.
Loop haeſtich by hem/ loop/ loop Voedſter ſiet wel toe
Dat hy geen meerder leedt ſijn eygen lichaem doe'
Voed, Mijn Heer/ och: och: mijn Heer. CEPH. wat heeft u hier geroepē/
Of waerom iſt dat ghy comt in dit boſch gheloopen?
Weet ghy niet wie dat hier mijn Procris heeft ghebraght/
Of door wat raed dat ſy alleen hier heeft ghewracht
'Mijn Heer als wy van daeg zijn uyt de kerck ghekomen/
Quam ons een in't gemoet de welck 'hadd' aenghenomen
Leucippes heelen ſchijn/ en ſprack mijn Vrouwe aen/
Maer wilde dat ick ſoud' wat aen een zijde ſtaen/
Als ick kom we'er ſie ick mijn Vrou noch meer verſlaeghen/
En tierend' op mijn Heer/ dit deed' my d'oorſaeck vraegen.
Sy ſeyde my dat ſelfs Leucippe hadd' gheſien
Mijn Heer wat anders doen als wel betaemt te ſchien.
'K gaff antwoord'/ datmen niet ſoo licht'lick moſt ghelooven
Datmen voor achter-clap behoort het oor te dooven.
Gheen reden konden haer wegh-nemen dit verdriet/
Maer wilde ſelver ſien/ of het waer was/ of niet/
En liet haer daed'lick op Leucippes wooning' dreghen.
Een weynigh tijdts daer na comt my Leucippe teghen/
En ſwoer dat ſy van daegh met Procris niet een woordt
Ghesprooken hadd' off yet met al van haer ghehoort:
Jck ſonder eenich woord hier weder op te legghen
Liep ſtracks nae deſe hoeff/ om dit mijn Vrouw te ſegghen.
Daer komend' werd gheſeyt/ dat Procris was alleen
Nae dit boſch toe ghegaen om haer wat te vertreen.
Nu ick hier kom/ helaes! ſien dees bejaerde ooghen
Verſtort het bloedt/ dat uyt dees borſten is gheſooghen.
Ceph. Js dit weer u bedrijff/ onkuyſche/ valſch Goddin?
Meynt ghy door eenen moord te krijghen weder-min?
Moorderſche/ ſult ghy noch we'er derven eens verſchijnen?
Lucina, Iuno helpt/ of ſal dit ſoo verdwijnen?

Helpt

Helpt Hymen, helpt ghelÿck die Goden zÿt van Echt,
Of isser onder u geen billicheyt of recht?
Jae/ dat geloof ick best; ghy schept ghenucht in't liegen/
Het is u daeg'licks werck de menschen te bedrieghen.
Als't dondert/ is den mensch door grooten schrick verbaest/
Mach-schien dat Iupiter dan met den bal maer caetst.
En wy zÿn noch soo slecht/ dat wy u wieroock branden/
Altaeren rechten op/ en slachten offeranden.

Voed. Mÿn Heer/ hoe zÿt ghy op de Goden soo verwoedt/
Heeft yemand dan van haer ghestort 'tonnosel bloedt?

Ceph. Jae/ 'tis Auroraes schuldt dat Procris leyt doorschooten/
'Tis haer schuldt dat hier is mÿns herten bloed vergooten.
Maer eylaes! tot den moordt heeft sy dees' handt misbruyckt/
Dees hand heeft haer gedoodt en d'oogen toe-geluyckt.
Hoe 'tis geschiedt can ick door droefheyt niet vertellen.
Gaet ghy flugs nae de Stadt/ een kost'lick vuyr bestellen;
Daer op mÿn hert/ mÿn troost/ mÿn vreuchde werdt ge brant
Laet huylen/ treuren nu het gansch Atheensche landt.
En ghy o Cephale, gaet van dees' uyr u speenen/
Van alle vreugd; doet niet als suchten/ kermen/ weenen.
Sterft/ mer een lange doodt / sterft/ sterft van dagh tot dagh/
Laet staedighlick gheschien dat dickwils niet en mach.

AIAX

Treur-spel.

DOOR M. SNOUCKAERT.

Fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit
Mœnia---

Veel stercker is hy, die zijn ongetoomde sinnen,
Dan die de stercste wal en vestingh can verwinnen.

CORT INHOUT.

NA dat Achilles den sterckſten der Griecken in de Belegering van Troien negen Jaeren lang grooten afbreuck de Troianen ghedaen hadde, is ten

lesten

leſten in het tiende Iaer alleen by Polyxene vveſende, van Paris, Polixenæ broeder, door het beleyt ende hulpe van Apollo, vermoort gevvorden. VViens vvapenen daer nae ten prijſe gheſtelt zijnde, (voor, die ghedueren-de den Oorlоogh, de meeſte verdienſten bevonden ſoude vverden, ghedaen te hebben,) heeft niemandt daer nae derven ſtaen als Aiax en Vlyſſes; VVelckers beyde rede-nen gehoort vveſende, zijn de vvapenen Vlyſſi toegevve-ſen, het vvelcke Aiax ſoo onverduldich gemaeckt heeft, dat hy ſigh ſelven door ſpijt het leven heeft benomen; Van vvien dit Treur-ſpel beyde den Inhoud ende Naem krijght. Siet Ovidium in het eynde des 12. ende begin-ſel des 13. Boecks Metamorph.

PERSONEN.

Apollo.	Agamemnon.
Neptunus.	Vlyſſes.
Priamus.	Neſtor.
Paris.	Aiax.
Hecuba.	Teucer.
Andromache.	Rey van Griecken.

Rey van Trojaenſche vrouwen.

EERSTE

EERSTE BEDRIIF.

APOLLO.

Achilles die mijn volck soo dickmael heeft doen vreesen/
Die onverwinnelick de menschen scheen te weesen/
Achilles die de hoop en muer der Griecken was/
Sal nu tot stof verbrandt zijn maer een handt vol as.
Ey onversaeghden Heldt waer blijven nu de machten/
Daer mede ghy de Hel en Hemel woudt verkrachten?
Waer is 'thoogh-moedigh hert/ het welck u heeft verstouwt/
Een Stadt te tasten aen van Goden selfs gebouwt?
Wist ghy niet dat den Godt/ door wiens konst-rijcke handen
U wapen was ghesmeedt/ oock macht hadt om te branden?
Wist ghy niet dat den mensch die sich verheft te seer
Vaeck in een oogenblick gestooten wert ter neer?
Hoe comt dat Icarus verloozen heeft zijn leven?
Ist niet om dat hy sich lichtveerdigh heeft begeven/
Om boven zijn natuer en menschelick verstant
Te vlieghen al te hoogh in't onbekende landt?
Of dacht ghy dat u cracht verkrachten soud' de Goden
Die u ghewisse doodt hier hadden aengeboden?
Hoe? soudt ghy meer zijn als soo menich moedich helt
Die u bloetgierigh' handt soo dickwils heeft gevelt?
Ha/ trots vermeten mensch/ wat ginght ghy doch beginnen/
Dat ghy ghewaerschuwt eerst/ u derfde onderwinnen
Te breecken dat ick heb gemaeckt/ ick met den Godt
Die d'ongestuyme Zee houdt onder zijn ghebodt:
Ick/ die dat gloeyende gespan alleen can mennen/
En deelen 'tlange jaer door mijn gestadigh rennen:
Ick die het al door-sie/ wiens glinstrend' aengesicht
Het gansche ront des aerdts (als sweerelts oogh) door-licht.
My Claros, Tenedos, en menigh' andre Landen
Aenbidden als haer Godt en slachten offeranden:
My/ seg ick/ sonder wien in t'minst niet can bestaen/
Maer Hemel/ Zee en Aerdt gelijcklick soud' vergaen.
Of meynden ghy dat ick soud' sonder mededoghen
'Tverderf van mijne stadt aensien met goede ooghen?
Dat ick soo hardt/ soo wreedt/ soo onbermhertigh sy/
Dat ick mijn volck niet soud' in haren noodt staen by?
Dat Hector, die ghy hebt verraedlick overvallen/
En driemael schandelick gesleept rontom zijn wallen/
En menigh ander Heldt/ beschermend' mijn ghebouw/
Gedoodt van u/ my niet tot wraeck bewegen souw?

Neen/ neen/ Achille, neen: het roeckeloos vertrouwen
'Twelck ghy hebt op de sterckt' uws lichaems derven bouwen/
Heeft u soo seer verblindt/ dat ghy noch mijne macht/
Spijt/en verdiende wraeck in 't minsten hebt gheacht.
Wat segh ick niet geacht? jae selfs met schampre woorden/
Waer 'tmogelick geweest/ gedreyght my te vermoorden/
En onbeschaemt 'tverderf van al de Goon genaemt/
Meynt ghy dat sulcx een mensch/een sterflic mensch betaemt?
Wel heb ick dan te recht my over u gewroocken/
En het baldadich hert nae mijnen wensch gebroocken
Wel heb ick dan te recht mijn macht aen u betoont/
En voor u goe verdienst eens in het eynd geloont.
Maer siet/ mijn Oom comt oock blymoedigh aengetreden/
Dees' tijdingh stelt hem weer wat om zijn soon te vreden.
Ick meyn dat hy my soeckt. Nu/ Troja, nu wel aen/
Wy sullen sien wat meer voor u moet zijn gedaen.

NEPTVNVS, APOLLO.

DEn langh-gewenschten tijdt ten lesten is gecomen/
Dat ick volcomen wraeck heb van den Grieck genomen/
Den Grieck / wiens hoog-moedt was alreed' tot in de locht
Gestegen/ soo dat hem geen dingh onmoglick docht.
O Troja, desen dagh mooght ghy geluckigh achten/
Stelt droefheyt aen een zijd/ verbant uyt u gedachten
Den dagh van Hectors doot/ want desen brenght u aen
Meer overwinningh als die schade heeft ghedaen.
Dit is den dagh die u bevrijdt heeft en ontslagen
Van het gewelt/ 'twelck ghy soo langh hebt moeten dragen:
Den ouden Priamus met recht op desen tijdt
Magh nae zijns Hectors doodt noch eenmael zijn verblijdt.
Richt u dan weder op/ grijpt eenen moed Trojanen,
Laet blasen u trompet/ laet vlieghen uwe vanen/
Toont dat ghy oock hebt hulp van Goden/ die niet zijn
Deminste/ maer den soon en broeder van Iupijn.
Ghy hebt niet meer t'ontsien/ ghy hebt niet meer te schromen
Den bloedigen Tyran/ die dickmael pleegh te comen
Braveren voor u stadt/ al dat hem quam te moet
Verslindende/ gelijck den fellen arendt doet
Als hy d'onnosel duyf can in zijn claeuwen crijgen/
Of als de wolven graegh nae d'arme schapen hijgen:
Zijn crachten zijn te niet/ hy heeft gegeven boet
Voor al zijn moorden en 'tgestort Trojaensche bloedt.
Com Cygne, com siet aen/ die u (ach korte) leven
Tyrannighlicken heeft na Acheron gedreven
Is op de selfde reys: com siet mijn waerde soon
Hoe ick mijn liefd' tot u noch nae u doodt betoon.

Ick

Ick hadt u lichaem vrygemaeckt van alle wonden/
Geen schicht/geen sweerdt soo scherp/die u opt quetsen conden/
Maer chiely (ey haes) al niet/ want den bestemden dagh
Ws doodts ghecomen was/ daer niemandt tegen magh.
Apol. Houdt op/ mijn Oom/ houdt op u Cygnum te beclagen/
'Tbetaemt geen Godt te zijn soo om een mensch verslagen:
'Tis tijdt dat wy in ons begonnen werck gaen voort/
'Tis tijdt/ seg ick/ dat wy de Griecken gaen aen boort.
Het eerst is wel geluckt/ de sterckste van haer allen
Achilles/ door mijn handt ter aerden is ghevallen
Zijn seven-voudigh schildt en wapen van Vulcaen
En heeft de cracht mijns pijls niet connen tegen-staen.
Trots Iuno, Pallas trots/ trots alle die 'tbenijden/
Die Trojen vyandt zijn en met de Griecken strijden:
Wat helpt haer sorgh/ wat helpt al haer becommernis/
Hoe comt dat hy daer door my niet ontcomen is.
Nu/ Aiax, nu moet ghy den selven wegh betreden;
Een Goddelicke pijl sal ick aen u besteden;
Ghy/ die in dapperheyt/ in d'aldergrootste noodt
Achillem hebt gevolght/ volght hem oock in de doodt.
Nept. Apollo, spaert u pijl/ ghy hebt genough bewesen
Hoe dat den mensch voortaen u toorn behoort te vreesen:
Laet my aen Aiax nu betoonen mijne macht/
Ick heb een ander vondt en beter raedt bedacht:
Geen crachten/geen geweldt/ geen Goddelicke schichten/
Maer selfs Achilles doodt sal my dit werck verrichten:
Die in zijn leven was den roem van Grieckenlandt
Sal nae de doodt zijn volck selfs helpen aen een kant.
Want als zijn wapen nu sal werden opgehangen/
Dat Aiax meynen sal tot loon zijns deughts t'ontfangen/
Dan sal Vlysses tongh door haer welsprekenheyt
Beweghen meer het volck als zijn manhaftichept
'Twelck zijn wraeck-gierigh hert soo dapper sal ontsteecken
Dat hy't door onverduld/ sal aen sich selven wreecken/
En dat het selve sweerdt/ dat menigh cloeck Trojaen
Ghebracht heeft om den hals/ zijn meester sal verslaen.
Soo dan den ondergangh van Trojen is besloten
Door 'teeuwige besluyt/ 'twelck niemant om can stooten/
Soo is niet beter dan te lijden met gedult/
Op dat der Parcen wet behoorlick werd' vervult.
Maer 'k sweere by mijn macht/ ick sweere by de baren
Die niemandt sonder my can schadeloos doorvaren:
Als nu het Grieckschen heyr sal hebben d'overhandt
En meynen wederom te reysen nae haer lant/
Dat sy dan sullen eerst tot haer groot leet bevinden/
Wat dat Neptun vermach door hulpe van de winden/

 Wanneer

Wanneer ſy trooſteloos in 'tmidden van de Zee
Haer ſullen ſien berooft van haven ende ree:
Wanneer haer ſchepen tot den Hemel ſullen ſtijghen/
En wederomeen val tot in den afgrondt crijgen;
En 'twater niet als ſchuym ſal zijn door mijn bevel/
En flugs weer ſwarter als de poelen van de Hel.
En ghy/ Vlyſſe, die met u door-trapte lagen
De oorſaeck zijt alleen van dees' aenſtaende plagen/
Die om u dievery in 'tdoncker van de nacht
Zijt menighmael gegaen door de Trojaenſche wacht:
Ghy die Minervæ beeldt/ het welck was een verholen
Behoudenis der ſtadt/ uyt Trojen hebt geſtolen:
Die Rheſum in zijn ſlaep/ door Dolon eerſt bekent
Met Diomedis hulp vermoordt hebt in zijn tent.
Verbloucken ſult ghy noch u ſelven en verſoepen
Dat ghy Neptum werck gheſocht hebt uyt te roepen;
Want alſoo langh als ghy mijn Trojen hebt ghequelt
Soo lange ſult ghy oock zijn onder mijn ghewelt.
Apol. Waer toe/ mijn Oom/ waer toe dient al dit ydle ſprecken/
Waer dienen toe verhaelt Vlyſſis valſche treecken?
Com ſtelt u raedt int 'twerck/ op dat in corten tijdt
Van Aiax tyranny ons volck magh zijn bevrijdt.

Rey van Trojaenſche Vrouwen.

Vyt een roots' is hy gheſneden,
Off ſtael zijn gheweeſt zijn leden,
Die eerſt ſweerden heeft bedacht
En den oorlogh voort-ghebracht.
Met recht mogen d'oude roemen,
En haer tijdt een gouden noemen;
Om dat yeder was in vree
En elc-ander niet miſdee.
Doen en waren van de bergen,
(Om de woeſte Zee te tergen,
Van haer moeder afghehaelt.)
Noch geen maſten neergedaelt,
Yeder had' zijn eyge ſtranden,
Niemandt kende vreemde landen,
Niemant eens op ſterckten dacht
Niemandt wiſt van wal of gracht.
Daer en waren noch helmetten,
Spieſſen, trommels noch trompetten
Elck een nae zijn eygen luſt
Leefde ſonder crijgh in ruſt.

D'aerde

D'aerde sonder haer te ploegen
Gaf de menschen vol ghenoegen;
Daer nu water-bornen zijn,
Vloeyden doen melck ende wijn
Doen was 'teene menschen leven
Boven 'tander niet verheven:
Maer soo haest als hovaerdy
Quam met sucht van heerschappy,
Socht den mensch sich groot te maecken
En tot veel besits te raecken:
Men bepaelde stracs het landt,
Iae men socht een ander strandt:
Doen werd' eerst de Zee bereden,
En met kielen door gesneden,
'Tseyl wierd' nae den windt gewent,
Die noch naeuwlicks was bekent:
Men begon het landt te saeyen,
En de vruchten af te maeyen,
VVant het aerd'rijck daedlick sloot
Heel vergramt haer milden schoot:
Maer de mensch gingh haer als dwingen,
En tot in haer diepten dringen
Eerst quam t'harde yser voort
Tot dat dieper is geboort
En op 'lest soo verr' gecomen
Datmen haer gout heeft benomen,
Gouwt fonteyn van alle quaet,
Daer door stracs den crijgh opstaet,
Ijser was tot wapens smeden,
Gout wast daerom wierd' ghestreden.
Soo dat yser ende gout
Sijn alleen crijghs onderhoudt,
Daer na gingmen stelen, rooven,
Vrind en magh gheen vrind ghelooven,
'Tkindt van alle liefd' ontbloot
Vraeght en wenscht zijns vaders doodt.
Broeder vreest zijn eygen broeder,
En d'afgrijsende stijf-moeder
Onder eenen goeden schijn
Menght een doodelick venijn,
Dese zijn de soete vruchten
Die uyt oorlogh staen te duchten;
Och wat grooten segen heeft
Een landt dat in vrede leeft,
Als ick denck hoe dat wy waren
Voor dees' bloedighe thien jaren;

Merck

Merck ick wat dat is den ftrijdt,
En den gouden vreedes tiidt.
Elck een leefden doen in rusten,
Elck een had' ziins herten lusten,
Straten waren vol geloop
Vanden soeten kinder-hoop.
Och doe sachmen Trojen bloeyen,
En van volck meer en meer groeyen!
Maer, helaes, het groot getal,
Heeft nu eenen grooten val,
Smergens als met bitter kermen
Man en soon scheydt uyt ons ermen,
Wordt weer dickwils voor de nacht
Een doodt lichaem t'huys ghebracht.
Goden hebt eens mededoogen,
Aen-schouwt Trojen met goed' oogen.
Ijsren *Mars* gaet aen een sy,
Goude Vrede comt ons by.

TWEEDE BEDRIIF

PRIAMVS. PARIS.

Gepresen moeten zijn d'onsterffelicke Goden
Die my ramsaligh mensch selfs hebben aengheboden
Haer goedertieren hulp/ en of sy schoon zijn hoogh
Nochtans mijn droefheyt sien met een genadig oogh.
Die mijn grijs-hayrigh hooft door het ghestadigh smeecken
Ten lesten heeft beweeght mijns Hectors doodt te wreecken/
Die was alleen mijn hoop en troost in mijn verdriet/
Op wien alleen ick my en gansch mijn rijck verliet.
O Hector, moght ghy eens die eewigh duystre nachten
Verlaten voor een tijdt/ om met ons te betrachten
Den Godtsdienst/ die van my en yegelick Trojaen
Voor Phœbi hoogh autaer van daegh moet zijn gedaen,
Wiens onbepaelde macht/ wiens Goddelick erbermen/
En onverdrooten sorgh om Trojen te beschermen
Alleen een oorsaeck is dat door u broeders handt
Der Griecken alderstercksst Achilles is vermant.
Maer te vergeefs/ helaes/ en ydel is mijn wenschen/
Want als de bleecke doodt gevoert heeft eens de menschen
Nae t'helsche rijck/ daer is geen weder-keeren aen/
Dewijl die wegh niet meer als eens can sijn gegaen.

Daerom

Daerom mijn schuldigh plicht is in u plaets te treden/
Ghy sult begrepen zijn in Priami gebeden;
Want dat selfs door de wil der Goden niet geschiedt/
Daten vereyschen sy oock van de menschen niet.
Com/ Paris, ghy die zijt van Phœbo uytgelesen
Om onses vyands roed' en straffinge te wesen
Valt met gebogen knien demoedigh hem te voet/
Bedanckt hem voor de hulp die hy dus daeglicks doet.
'Tis niet genough de gunst der Goden te genieten/
'Tis niet genough dat sy ons vyands bloet vergieten/
Ten sy wy danckbaerlick met een eenvoudigh hert
Bekennen dat sy zijn verlossers van ons smert.
Ick schrick als ick bedenck d'ellend' die inde jaren
Van dees belegeringh is Troien wedervaren:
Ick schrick als ick bedenck hoe menigh edel heldt
Selfs voor mijn ooghen is verslagen in het veldt.
Roept dan Apollo aen/ dat hy zijn ondersaten
En 'twerck van zijne handt wil nimmermeer verlaten:
Hy heeft alree mijn clacht en suchten eens verhoort/
Ick hoop hy sal in zijn barmhertichept gaen voort
Apollo, eeuwigh licht/ wiens glinsterende wagen
Door-snijdende de locht/ is oorsaeck van de dagen/
Is oorsaeck van den glans/ wiens wijt-beroemde macht
De duysternis verdrijft en droefheyt van de nacht.
Wat offerhand' sal ick voor u autaer bereyden?
Waer meed' sal ick u lof en eer genough verbreyden?
Hoewel de wil is goet/ mijn tongh is niet bequaem
Te prijsen/ na verdienst u Goddelicken naem:
Want de getrouwe hulp die ghy hebt in het strijden
Ons onverdient betoont uyt louter medelijden/
'Tgetal te boven gaet der sanden aen het strandt/
En onbegrijpelick is voor 'tmenschelick verstandt.
Dat wy niet door 'tgewelt der Griecken zijn verdreven/
Moet u barmhertichept alleen zijn toegeschreven:
Ghy maeckt haer crachteloos/ ghy breeckt haer boosen raet;
En u belegert volck sorghvuldigh gade slaet.
Achilles niet van my maer van u is verslagen/
Ghy moet alleen de croon van overwinningh dragen:
Ghy hebt mijn handt gesterckt/ ghy hebt mijn pijl gestiert
Waer voor u naem by ons sal eeuwigh sijn geviert.
Ons welvaerd/ lijf/ en goedt hebt ghy alleen behouden/
Om dat wy ons op u stantvastelick betrouden:
Want had ghy als een onvermorwelijck en steen
Ons suchten niet verhoort en jammerlick geween/
Als corts Actorides met een afgrijslick brommen
Niet anders als een leeuw ons mueren had beclommen/

F En

En met den valschen naem en wapen van Achill
Hy na vercregen had zijn goddelosen wil:
Waert ghy u troost-loos volck doe niet te hulp gecomen/
En had ghy niet voor haer den strijdt selfs aenghenoemen/
Gansch Troien waer vernielt/ u Goddelicke wal
Geslecht/ en 'arme volck verdreven over al.
Gaet in u goetheyt voort/ ontreckt ons niet u segen/
Laet 'ternstige gebedt uws dienaers u bewegen:
Gebiedt hem wat ghy wilt als een trouw onderdaen
Sult ghy hem sien bereydt u dienst te nemen aen.

Pria. Nu/ Paris, 'tis genough: de Goden zijn te vreden
Met een oprecht gemoedt/ niet met een lange reden:
Laet niet verloren gaen den costelicken tijdt/
Bedenckt eens in wat staet en swaricheyt ghy zijt.
Gaet heen laet al het volck wel op haer wachten passen/
Dat ons den vyandt niet bedrieglick comt verrassen;
Ghy kent zijn valsche list/ ghy kent zijn snooden aerdt
Daer med' hy menigmael ons Troien heeft beswaerdt.
Laet met een nieuwen moet den oorlogh weer beginnen/
Laet alle weerstant doen van buyten en van binnen:
Laet toonen dat wy voor haer macht niet zijn bevreest/
Dewijl de Goden selfs zijn in ons strijdt geweest.
Haer steunsel/ hare muer en hoop is nu verwonnen/
Laet sien waer sy weer een Achillem crijgen connen/
Die ons meer heeft geplaeght/ die meer alleen vermocht
Als als de Griecken aen malcanderen geknocht:
Laet sien of haer den moedt hier door niet is benomen/
Of haer hoog-dravend' hert geen schrick is aengecomen.
Gaet heen vervolght dan u verwinningh metter haest
Derwijl de wond' is versch en sy noch sijn verbaest.
Doch laet Apollini een offerand' eerst slachten/
Om wederom sijn hulp en bystant te verwachten:
Terwijl sal ick voor my en voor mijns volcks ontset
Gaen voor zijn hoogh autaer en storteu mijn gebedt.

HECVBA. ANDROMACHE,

SVlt ghy/ Andromache, sult ghy dan al de daghen
Uws levens brenghen door met schreyen/ suchten/ claghen?
Can u swaer-moedigh hert dan door gheen vrienden troost
Een weynigh zijn bewerght/ een weynigh zijn verpoost?
Of heeft de droefheydt u alree soo inghenomen/
Dat u bedruckt gemoedt geen rust en can becomen?
Ghy zijt de oorsaeck selfs/ het is u eyghen schuld
Om dat ghy niet en weet te lijden met ghedult:
Om dat ghy niet en weet u selven te bedwinghen/
Als de Fortuyn u comt met onghevel bespringhen;

Om

Om dat ghy niet en weet in als 'tsy quaet of goedt
Na dat de Goon behaeght te voeghen u ghemoet.
Meynt ghy door dit geschrey/ meynt ghy door al dit kermen/
Dat hem den helschen Godt sal over u ontfarmen/
Om teghen des natuers onbreeckelicke wet/
De siel die Charon eens hem over heeft gheset/
Te stellen wederom in haer voorgaende leven?
En weder als te voor haer vleysch en bloet te gheven?
Meynt ghy alsoo weerom te crijghen uyt de schoot
Ons lieven Hector van de noyt versaede doodt.
Ist daerom dat ghy hebt heel daghen ende nachten
Ghestortet op zijn graf veel onbehoorde clachten?
Seer ver zijt ghy verdoolt: com leert dan nu van my
Wat dat de doodt des mensch/ en 'trechte sterven sy.
Wy sien den Sonnen-schijn des avonds wel verdwijnen/
En 'smorghens wederom ghelijck te vooren schijnen;
Maer anders gaet het met den mensche/ wiens ghesicht
Maer eenmael werdt berooft van 'thaest vergaende licht.
Waer 'tmoghelick daer med' zijn 'leven te bewaren/
Meynt ghy dat ick voor hem mijn tranen soude sparen?
Meynt ghy dat ick de liefd' en de ghenegentheydt
Des moeders tot haer kindt alree heb afghelept?
Hy is mijn soon ghewéest/ dees' borst heeft hy ghesogen/
Van jonghs aen heb ick hem/ als moeder/ opghetoghen:
Geen kinders van mijn bloed/ jae niemant op der aerd
Heb ick ghehouden opt/ als hem/ in grooter waerd.
En dat met groote reden: want hy was ons vertrouwen/
Op hem alleen wy ons gans Trojen mochten bouwen:
Hy hiel voor ons de wacht/ hy drough voor ons de sorgh
'Sdaeghs was hy onsen troost/ 'snachts was hy onsen borgh.
Soo menighmael als ick zijn naem maer hoor vermanen/
Ontspringht uyt mijn ghesicht een vloet van bittre tranen:
Jae mijn benauwde borst door schrick soo seer ontset/
Dat mijne tongh by nae te spreecken werdt belet.
Wist ick met al mijn macht zijn leven weer te koopen/
Ick sou my niet ontsien door bergh en bosch te loopen:
Ick sou my niet ontsien/ hoewel ick ben een wijf/
Te stellen in ghevaer mijn oud'-bejaerde lijf.
Ick sou niet schromen voor 'thard/ ruysschen der rivieren/
Ick sou niet schromen voor 'tverscheuren vande dieren/
Ick sou niet schromen voor mijns vyands bloed'gen haet/
Als ick hem vinden mocht/ daer al mijn hoop op staet.
Maer 'tis al te vergeefs/ die eenmael heeft verlooren
Zijn leven/ wert niet weer ten tweedemael ghebooren:
Door geen goet/ door geen macht/ door loopen noch gewelt
En wert hy weer in zijn voorgaende staet gestelt.

Daerom/ Andromache, laet de gegronde reden
Plaets nemen in u hert/ en stelt u wat te vreden.
Vergeet dijn Hector doch allengsken door den tijdt/
Die alle dingh verteert/ die alle dingh verslijt/
Want soo ghy in 'tbegin u niet en wilt verhoeden/
Maer selfs het gropend' quaet hartnackelicken voeden/
Soo wortelt het soo diep dat alle hulp en raedt
Als ghy daer nae verlanght/ sal comen veel te laet.
Denckt om Achillis doodt/ denckt om Achillis lijden/
Schept hier uyt uwen troost/ schept hier uyt u verblijden!
Denckt wat een af-breuck dit de Griecken heeft gedaen/
En wat een vreught hier door ons is gecomen aen
And. Soud' ick mijn Hector dan soo stellen uyt mijn sinnen?
Die my meer als sich selfs pleegh altijts te beminnen.
Soud' ick mijn dieren eedt en eens gesworen trouw
Alsoo slaen in den wint als een lichtveerd'ge vrouw?
Eer sal gaen weyden t'schaep in vrede met de wolven/
Eer sal de woeste Zee berooft zijn van haer golven/
Eer salmen met de ploegh door-snijden gansch de locht/
En al de sterren op het aerd-rijck zijn gebrocht.
Hoe soud' ick nae zijn doodt noch connen vreughd' betoonen/
En zijne trouwe liefd' soo schandelick beloonen?
Neen/ Hector, hebt ghy recht Andromache gekent/
Betrouwt hun dit niet toe/ maer droefheydt en ellendt.
Gelooft niet dat ick opt sal zijn soo licht bevonden,
Dat ick vergeten sou d'ontelbaer bittre wonden/
Die ghy vrywilligh voor mijn welvaert hebt geleen/
Tot dat den harden doodt u lichaem hadt bestreen.
Gelooft niet dat ick opt heb lust of rust genooten
Na dat 'twreed' nood-lot u van my heeft wegh gestooten:
Maer al-sins waer ick gae of stae/ 'tsy dagh of nacht/
Ghy zijt al mijn gepeyns/ ghy zijt al mijn gedacht.
'Sdaeghs can my geenen troost noch vrolickheyt vermaecken/
Veel minder can ick 'snachts tot een 'ghe rust gheraecken:
Want als ick dan alleen vervul het bed geheel
Van 'twelcke ghy behoort te hebben 'thalve deel/
Dan dunckt my dat ick u sie comen voor mijn oogen;
Niet moedigh als ghy pleeght u selven te vertogen:
Niet als ghy waert gestelt/ doen ghy de grieck sche vloot
Verjagend' al het volck/ met vyer en vlam beschoot:
Niet als ghy uyt den strijdt verwinner pleeght te comen/
Doen ghy het waepen van Achilles had genomen:
Niet als ghy schricken deed' den vyande door 'tgelupt/
Daermee ghy van haer al den sterc sten daeghden uyt.
Maer crachteloos bebloedt van boven tot beneden/
Geprickelt in u lijf/ gewondt in al u leden:

Soo

Soo dat ick/ die nochtans u eygen huysvrouw ben
Door de veranderingh u nauwelicks en ken.
O wreede Goon/ hoe langh sult ghy dit noch aenschouwen/
Hoe langh sult ghy mijn hert in dees benaewtheyt houwen?
Wat helpt Achilles doodt/ als ick daer door niet kan
Vercrijghen wederom mijn wegh geruckten man?

Hec. Andromache/ en wilt de Goden niet verstooren/
Ten sy ghy ons wilt sien met al ons volck verlooren:
Ghy weet toch wel dat dit haer wil is en begeert
Dat geen als sy alleen d' onsterflickheydt sy weert.
De menschen moeten al de doodt zijn onderworpen/
Soo wel de Princen als de slechste van de dorpen:
De doodt en siet niet aen/ noch macht/ noch goet/ noch staet/
Maer doet een yegelick op een gelijcke maet.
Den een besouckt sy jongh/ den ander oudt van jaren/
Den eenen in zijn bed'/ den ander in de baren
De visschen tot een aes/ den derden in den strijdt/
Soo datter niemant is van haer ghewelt bevrijdt.
Wat wilt ghy u soo seer becommeren met sorghen?
Dewijl ghy doch niet weet/ of u den dagh van morghen
Gebeuren sal te sien/ dewijl ghy niet en weet/
Of nu alree de doodt om u niet staet gereet?

And. Geen aengenaemer woordt can comen in mijn ooren/
Niet is mijn lieflick meer dan van de doodt te hooren:
Mocht ick verlaeten vrouw maer soo geluckigh zijn
Dat sy my quam terstont verlossen van dees pijn.
Mocht ick alleen van haer soo veel genaed' verwerven.
Dat sy soo willigh was/ als ick bereydt te sterven.
Dan soud' ick in de plaets van knagen en gequel
Met Hector mijnen man zijn vrolick in de hel.
Wat hebben wy arm volck doch anders te verwachten/
Als roven/ plunderen/ jae moorden en vercrachten?
Wie isser die 't ghewelt des vyandts nu voortaen
Nae mijnen Hectors doodt sal tegen connen staen?

Hec. Vraeght ghy/ Andromache wie dat ons sal beschermen?
En siet ghy niet dat haer de Goden selfs erbermen!
Wie meynt ghy dat de doodt uws mans gewroken heeft?
Tis Paris niet/ noch geen die op der aerden leeft:
Apollini alleen moet dit zijn toegeschreven/
Hem moet den prijs daer van en eere zijn gegeven/
Want sonder hem (helaes) en was 't geen menschen werck/
Dewijl voor Hector selfs Achilles was te sterck.
Daerom laet ons de hoop op zijn genaede stellen/
Hy sal voor ons de macht des vyands neder-vellen;
Com/ laet gansch Troien hem een-stemmigh roepen aen/
Dat hy zijn volck niet wil verlooren laeten gaen.

Niet en werdter meer verheven,
Niet en werdter meer geacht
In dit menschelicke leven,
Als verganckelicke pracht.

D'een gaet al zijn hoope bouwen
En lichtveerdichlick betrouwen,
Op het tijdelicke goedt,
'Twelck doch niet als schade doet:

D'ander steunt op zijn gheslachten,
En zijn afcomst van de Goon:
D'een op landen vol van machten,
En een koningklicke croon:

D'ander door zijn strijdt-baer leden
VVil de Goden selfs vertreden,
En met crachten en gewelt
In den hemel zijn ghestelt.

Maer wanneer nu is gecomen
Op 'thoogst' haer verwaent gemoet
VVert haer alle troost benomen,
En vertreden met de voet.

'Twelck aen ons wel is gebleecken,
VVant als Hector was door-steecken,
Die voor ons de sorge droegh.
En ons vyanden versloegh,

Flugh had Troien, dat te vooren,
Niemandt vreesde noch ontsagh,
Al haer hulp soo seer verlooren,
Dat het haest te gronde lagh.

Tot dat nu de goede Goden
Hebben dese hulp geboden,
En des vyandts trotsigh hert
Stracks verandert is in smert.

VVant *Achilles* is verslaghen
Die sy hielden voor haer wal,
D'eenigh oorsaeck van ons plaghen,
En van Troiens ongeval.

O Fortuyn, hoe ongestadigh
Sijt ghy! d'eene tijdt ghenadigh,
En weer wreeder metter vaert
Als ghy oyt te vooren waert!

Die ghy siet om hoogh gheresen,
Stoot ghy neder in een dal
Die ghy siet te laegh te wesen,
Die verheft ghy boven al.

Hy is dan gheluckigh t'achten
Die sich selven weet te wachten,
Dat hy niet te veel betrouwt
Als ghy lieflick hem aenschouwt;

En den moet oock daerentegen
Niet verlooren gheeft te licht
Als hy van u heeft ghecregen
VVederom een stuer ghesicht.

Troja kunt ghy u soo dragen,
Soo sult ghy de Goon behaghen,
En zijn tot uws vyandts spijt
Haest van dit belegh bevrijt.

DERDE BEDRIIF

AGAMEMNON. VLYSSES.

Aga. VLysse, Wel wat ist/ dat ghy soo sijt verslagen?
Vlys. Ick kom voor uwe tent/ (helaes/) ick kom gedragen
Het doode lichaem van des vyandts grootsten dwang
Achilles, onse borght en Trojens ondergang.
Aga. Achilles doodt!/ ach my/ ach hemels opper Goden!
Wie heeft den sterckstẽ held/ wie heeft hem connen dooden?
Vlys. Soo haest na Phœbi kerck den Vorst was upt-gegaen
Om met Polyxena alleen tot spraeck te staen/
Ben ick met mijnen vriend/ gelijck ghy had bevolen/
Terstondt hem naegevolght/ en achter 'tbosch gescholen.
Een weynigh tijts daer nae/ sien wy op d'ander sy
Den schaecker Paris en Diephobus daer by

Al mompelende met Polyxena uytcomen/
Maer hebben niet met al van onsen Prins vernomen:
Dus loopende stracks toe/ sien wy hem heel versmoort
Neer-leggen in zijn bloedt/ verradelick vermoort.

Aga. Apollo, hebt ghy dit sien kunnen met goed' oogen?
Hebt ghy dit kunnen oock in uwe kerck gedoogen?
Hoe seer dat ghy oock zijt u Troja toe-gedaen/
Ghy en behoorde sulck een moordt niet toe te staen.
Fy vrouwigh Asia, zijn dit u leste daden?
Fy overwonnen rijck/ vecht ghy nu met verraden?
Of meynt ghy nu te zijn heel meester van het veldt/
Nu schendigh is vermoort alleenlick desen heldt?
'Ksweer Troja by mijn Croon ghy sult hem dier bekoopen;
Ick sal den eenen steen haest op den and'ren hoopen.
Ick sweer ghy sult niet eer ontkomen onse handt/
Voor dat ghy teenemael tot assche zijt verbrandt.
Achille die noch korts heel Phrygia deedt vreesen/
Wiens naem alleen haer als een blicksem placht te wesen/
Achille daer ons hoop wel meesten-deel op stondt/
Comt ghy weerom by ons/ van Paris soo gewondt?
Waer zijn de oogen nu daer Mars scheen in te leven/
En 'tvlammende gesicht/ dat Hector selfs deed' beven?
Waer is den stercken arm/ die 'tsy met spies of sweerdt/
Al wat hem tegen quam deed' vallen plat ter eerdt?
De siel/ die Hectors siel ter hellen heeft doen daelen/
Comt Paridis, bloo handt hier uyt de wereld haelen?
Dit is o kloucke siel/ dit is den meesten spijt
Die ghy verradelijck van een vrouw-schaecker lijdt.
Maer 'tsy waer dat ghy zijt/ of onder in de velden
Daer al de zielen zijn van alle cloucke helden/
Waer ghy als opper-hooft in d'hooghste plaets sult zijn/
En Hector bergen sich als hy siet uwen schijn:
Of 'tsy dat ghy alree ten hemel zijt gevaren;
Of met u moeder 'tsaem bewoont de diepe baren;
(Want 'kmeen soo Charon eens in zijn schuyt onderstond
Te vaeren u alleen/ dat hy sou gaen te grond'.)
Ick sweer ick sal u doodt soo op het hooghste wreecken/
Dat heel de wereld daer sal weten van te spreecken.

Vlys. Hoewel/ groot Coningh/ dat de smert aen 'therte knaeght/
En desen held niet can genougsaem zijn beclaeght;
Soo moet ghy evenwel wat op 'tgemeyn best letten/
En uwe droeffenis wat aen een zijde setten.
Mijn raed' is/ dat ghy u stracks nae het crijghsvolck haest/
Het welck door dese doodt is gansch en gaer verbaest:
Eer dat den vyand eens in dees' veranderingen/
Com het cleyn-moedigh heyr met grooten moedt bespringen.

Tis

Tis nodigh dan dat ghy haer weer geeft eenen moedt/
Maer siet wel toe dat ghy het seer voorsichtigh doedt.
Want al te grooten smert voor 'tvolck te laten blijcken/
Sou de verbaestheyt meer vergrooten als doen wijcken.
Als met swaermoedichept beladen is het hooft/
Is 'tgantsche lichaem oock van alle lust beroost.
Achilles is wel doodt/ maer door bestem der Goden/
Die ons voor langen tijdt dit hebben aengeboden:
Door Thetis grooten soon comt Troja tot den val,
Maer evenwel hy eerst voor Troja blijven sal.
Met sulck een troost sult ghy haer droefheyt wat verdrijven/
En het verslagen hert weer tot den oorlogh stijven:
Seght dat der Goden eysch op een na is volbracht/
En Troja nu eer langh sal zijn in onse macht.
Dat aen ons wensch alleen de schichten maer ontbreecken
Van Philoctetes, die hoewel hy is versteecken
In Lemnos, en op my daerom verbittert seer/
Sal door mijn tongh nochtans vermorwet werden weer.
Vlysse, uwen raedt/ gelijck altijts voor desen/
Dunckt my seer dienstelick en noodigh oock te wesen.
Dat haestigh dan het volck vergadere by een/
Eer dat den vyand kom' vol moedts hier aengetreen.

NESTOR. AGAMEMNON.

Daer is niet crachtiger om 'tvolck dat is in roeren
Te stillen/ als een Prins die wel zijn woort can voeren:
Sijn woord richt weder op een hert van angst beswaerdt/
Sijn woord snijdt door het lijf veel scherper als een swaerdt.
Der Griecken moet die stracks verdooft was en gesoncken
Heeft onsen Coning weer verheft en doen ontfoncken.
Wat doedt/ seg ick noch eens/ wat doet niet 'tgoed beleydt
Van woorden! wat vermagh niet reden met bescheydt!
Aga. Het volck is wel gemoedt: nu moet ick voorder dencken/
En sien wie dat ick sal Achillis wapen schencken.
Te rechte tijdt sie ick daer Nestor komen aen/
Ick sal in dese saeck met hem te raede gaen.
O wijs bejaerde Prins/ dewijl dat uyt het leven
Achilles is geruckt/ om een sterck hert te geven
Weer eenigh ander Prins/ soo stae ick in bedenck
Wie ick zijn wapens best tot prijs van cloeckheydt schenck?
Nest. Dit wapen/ wiens gesicht alleen deed' Troja vreesen/
Sal sonder twijffel wel een grooten prickel wesen
Tot cloeckheydt hem die 't crijght; maer op den selfden voet
Sal het veel andre weer verminderen den moedt.
En dat noch niet alleen: ghy soud u oock beladen
Met veler helden haet/ als oft ghy haer versmaden.

Van een gansch leger dat in menigh heldt bestaet
Maer een te kiesen uyt/ maeckt eenen grooten haet.
'k sagh flugs al meer als een op dese rusting vlammen/
Soo ghyse d'eenen geeft den andren sal vergrammen.
Wilt ghy nae Nestor doen/ soo is dit zijnen raedt/
Dat ghy het gansche heyr op een stracks roopen laet:
Doet haer slaen eenen ringh/ in 'tmidden 'twapen leggen/
En die daer nae wil staen/ elck zijn verdiensten seggen:
Wie dan van 'tgantsche heyr de meeste stemmen heeft/
Is reden dat ghy hem tot prijs de wapens geeft.
Aga. O alderwijste Prins/ in alles wy begheeren
Te volghen uwen raedt; en om noch meer te weeren
Den haet en toorn van my/ begeer ick dat ghy vraeght/
De stemmen om/ wie dat de Griecken meest behaeght.

REY VAN GRIECKEN.

WAt en brenghen loose treeken
Van een vrouwe niet te weegh!
Een vrouw maeckt en kan weer breecken,
Een Vrouw brenght het hooghst om leegh,
Huysen, steden ende landen
Stelt sy menighmael een wet?
Jae sy houtse so in banden
Dat sy 'tonderst boven set.
Troja, om niet ver te loopen,
Ghy weet wat kan doen een vrouw:
Maer noch meer sult ghyt bekoopen
Met den jammerlickstten rouw,
Eersten aenlock zijn haer hooghen
Door het lodderlick ghesicht:
D'ooghen, segh ick, zijn haer boogen,
Elcke lonck is eenen schicht.
Comt daer by den vlam der kussen,
Straecs leydt neer den sterckstten heldt,
Tis niet moglick 'tvuyr te blussen,
Hy staet in een kuss ghewelt.
Maer niet isser te verhaelen
By dit uyterste verdriet,
Als een oogh door bittre straelen
Sijn ghesworen vyandt schiet.
Ghy Achille, schrick der aerden
Stunsel van heel Grieckenlandt,
Die doorspiessen ende swaerden
Nimmermeer en sijt vermant,
Kond u voor een vrouw niet wachten

Maer

Maer zijt oock in t'net ghebracht:
Die heel Trojens cracht niet achten,
Sijt door vrouwe list vercracht.
Moet sulck een held onderleggen,
Niemand dan een vrouw ontgaet,
Soo dat men met recht magh segghen,
Een vrouw is een noodigh quaet.

VIERDE BEDRIIF

AGAMEMNON. AIAX. VLYSSES. NESTOR.

DEwyl dat ghy alleen o Princen/ met u beyden
Nae dese wapens staet/ kan ick niet onderscheyden/
Of Aiax ghy/ of ghy Vlysse kloecker zijt;
Oock om daer nae den haet te schouwen en 'tverwijt
Dat ick den eenen had door gunste meest gheprezen/
Soo laet het gansche heyr daer rechter over wesen.
Ghy hebt ons alle bey een grooten dienst ghedaen/
Wie dat nu overtreft/ laet yeder hooren aen.
Den ouden Nestor sal rontom de stemmen draghen
En die de meeste heeft/ de wapens mede-draghen:
Aen 'toordeel van 'tgansch volck sal hanghen u gewin.
Dat yemand dan van twee zijn reden en begin.

Het naevolghende is uyt het 13. Boeck Ovidij Metamorph. overgheset.

Aiax. HOe/ mannen/ sullen wy hier voor de schepen spreecken?
En sal Vlysses zijn by Aiax vergheleken?
(O hoon/ o groote spijt!) waer bleeft ghy blooden hond
Doen ick het gantsche Heyr van Trojen teghen-stond?
Doen ick noch vuyr/ noch vlam/ noch Hectors crachten mijden/
Om hier voor dese vloot tot in de doodt te strijden?
Het is dan veyligher/ en grooter eere weerdt/
Te vechten met den mondt als met een snijdend sweerdt.
Soo veel als ick vermagh door stercke van mijn ermen
In 'tbloedighe ghecrijgh mijn eere te beschermen/
Soo veel met yd'len clap hy my te boven gaet/
Want my const-rijcke spraeck/ en hem ontbreeckt de daedt/

Doch 'tis onnoodigh door 't verhael van mÿne daden
V/ Griecken/ die se selfs ghesien hebt/ te beladen:
Het comt Vlysses toe/ laet hem van vooren aen
Vertellen 'tgeen hy 's nachts heeft sonder tuygh gedaen.
'k Beken/ den prÿs is groot daer toe ick soeck te raecken/
Maer werdt verclevnt/ door dien hy oock daer na derft haecken.
Ten is so heerlick niet dat yemandt wat verwerft/
Hoe groot het sy/ nae 'twelck Vlysses hopen derft.
Hy heeft zÿn loon hier van/ al eer hy heeft begonnen/
Datmen sal segghen hem van my te zÿn verwonnen.
En of schoon mÿne deught in twÿffel wierd' gebracht/
Soo waer alleen ghenough' t'oud' adelick ghestacht.
Mÿn Vader Telamon heeft door de woeste baren
Van d'onghetemde Zee nae Colchos derven varen/
En onder Hercules dien onverwonnen Heldt
De hoogh-gebouwde muer van Trojen neer-geveldt/
Wiens Vader Eacus, van Iupiter gheboozen/
De zielen in de hel tot Rechter is verkoozen;
Daer Sisyphus den steen noyt laet in ruste zÿn.
Soo is dan Aiax maer de derde van Jupÿn.
Laet evenwel mÿn recht de afcomst niet vergrooten/
Soo van de selve niet Achilles is ghesprooten:
Ons vaders waren broers/ ick stae nae broeders goedt.
Wat wilt ghy menghen u met Eacus eel bloedt?
Ghy die van Sisyphus moet tellen uwe trappen/
In steelen en bedrogh recht volghende zÿn stappen.
Of salmen my/ om dat ick noyt en heb ghehadt
Aen wyser/ maer van selfs de wapenen ghevat/
De wapens weygheren? en salse suick een draghen/
Die alder-lest zÿn handt aen wapens heeft ghestagen?
Die om te blÿven 'thuys den dullen heeft gemaeckt;
Tot dat te langhe lest zÿn bloohevdt is ontnaeckt
Door Palamedes, die vernuftigher als desen/
(Maer tot zÿn schaed' helaes) 'tbedrogh heeft aengewesen:
En soo al treckende hem tot den crÿgh ghebroght/
Die hy soo schandelick te vlieden had ghesocht.
Sal dan/ die gheen geweer heeft willen eerst aentasten/
Nu met het alderbest zÿn vrouwigh lÿff belasten?
En ick om dat ick eerst gheboden heb mÿn hooft
In 'tuyterste ghevaer/ moet zÿn gheheel berooft
Van alle prÿs en eer. Och hadde doch ghebleven
Zÿn dolheydt in der daedt/ of wast gheloof ghegeven!
Of had hy noyt met ons in Phrygien ghegaen
En soo veel schelmery door zÿnen raedt ghedaen!
Ghy Philoctetes soud' tot onser groote schanden
Nu niet verlaten zÿn/ in Lemnos vreemde landen.

Dis

Die nu (ghelijckmen hoort) leght ergens in een kuyl/
En d'harde steenen selfs beweeght door u ghehuyl:
En wenscht Vlysses toe zijn welverdiende vloucken/
Die (soo daer Goden zijn) hy noch eens sal versoucken.
Hy evenwel leydt daer ellendighlick ghewondt/
Een van ons Oversten/ en in een cryghs-verbondt:
Een die Alcides heeft zijn schichten laten erven/
Schijnt daer/ segh ick/ van pijn en hongers noodt te sterven.
De schichten/ van de Goon tot ander eynd' bestemt/
Waer sonder niet can zijn 't Trojaensche rijck gedempt/
Die werden nu met het ghevogelt maer versleten/
'T ghevogelt/ dat hem streckt tot decksel 'tsaem en eten.
Dat hy als ballingh noch ellendighlicken leeft/
Is daerom/ dat hy niet met hem ghetrocken heeft.
Och! was Naupliades in Lemnos oock ghelaeten:
Het soud' hem moghelick nu noch zijn leven baeten;
Of hadd' ten minsten niet ghehadt een schand'lick endt/
Want desen fijnen heldt diep hebbende ghepzent
Dat hy zijn dollichept versierlick voorgheslagen
Ontdeckt hadt/ heeft hem gaen van een verraedt aenklagen/
En valschlick overtuyght/ voorthalende het gouwt/
Het welck hy heymelick selfs hadd' in d'aerd' gedouwt.
Door sulck een ballingschap krenckt hy der Grieckten machten;
Door sulck een doodt toont hy zijn mannelicke crachten:
Vreest dan Vlysses als hy sulck ghevecht begint.
Die of schoon met zijn tong den trouwen Nestor wint/
Sal nimmermeer nochtans de groote schand' af-praeten
Dat van hem Nestor is soo schelmelick verlaeten;
Als hy hem riep om hulp/ door zijn ghequetste paerdt
En selver moey en traegh door ouderdom bejaerdt/
Is hy van zijnen vriendt verraedelick gheweecken.
Hier van/ als niet versiert/ can Diomedes spreecken/
Die hem seer menighmael nae-roepende met naem/
Verweet zijn snelle vlucht/ en schandelicke blaem.
De groote Goden sien van boven hier op aerden
Met een rechtveerdigh oogh. Want siet den lichst-verbaerden/
Die tot een anders hulp gheen handt had derven slaen/
Heeft selver hulp van doen: men had hem rechtghedaen/
Soo wy van hem/ gelijck als hy van Nestor dede/
Oock hadden wech ghegaen; hy bracht zijn vonnis mede.
Hy roept al bevend' hulp: 'kom by hem in de noodt
Als hy al had gheset de verwe van de doodt.
Ick heb hem/ stellende 't ghewelt mijns schilts daer tegen
Neer-leggende bedeckt/ beschermt met desen deghen;
En dees' oneed'le ziel in 't leven noch ghespaert;
Van al mijn daden is de minste lof die waerdt.

Als ick hem had verlost/ het bloedt en swaere wonden
Die eerst het swacke lijf niet staende houden konden/
En hebben in het minst het loopen niet belet.
Soo ghy noch langher dan u tegen *Aiax* set/
Laet ons weer alle bey tot dese plaets begeven/
Geeft ons den vyandt weer/ u wonden ende beven;
Schuylt onder mijnen schilt; daer met my twistigh zijt
Den grooten *Hector* comt met Goden selfs ten strijdt/
En waer hy rent/ doet niet alleen *Vlyssem* schroomen/
Maer oock een moedigh hert: hem heb ick (ingenomen
Met winst/ en trots door 'tbloedt van menigh Griecsche helt)
Met eenen swaeren steen van verre neer-gevelt.
Hem hem ick/ als hy een uyt-daegde van ons allen/
Hem heb ick/ ick alleen manhaftigh aengheballen:
Ghy Griecken selver hebt my toegewenscht het lot/
En bedevaerd' belooft des donders grootsten Godt;
Zijt oock geweest verhoort. soo yemandt nu wil hooren/
Hoe onsen camp verging/ ick heb hem niet verlooren.
Siet/ den Trojaen die comt de Griecksche vloot aen boordt
Met sweerd/ vlam/ *Iupiter*; waerom quam doen niet voort
Vlysses met zijn tong en wel begaefde reden?
Met dese borst heb ick voor uwe vloot gestreden;
'Tis dese borst die heeft bevreden van den brandt
Ons eenigh' hoop om weer te sien 'tsoet vaderlant.
Voor duysent schepen wilt de wapens my toe-leggen:
En waerlick/ soo men magh recht uyt de waerheyt seggen
De wapens sullen zijn meer als ick selfs vereeert/
Sy zijn so niet van my/ als ick van haer begeert.
Laet hier *Vlysses* eens zijn daden by gelijcken/
Wat manhaft *Dolon* was en *Rhesus* uyt te strijcken/
En dooden alle bey. Voorts hoe hy heeft gebracht
Met *Pallas Helenum*: 'tis al geschiet by nacht/
En met *Tydidis* hulp. So 'tmog'lick waer te dencken/
Dat ghy soo cleynen dienst eens soud' de wapens schencken/
Verdeeltse; meest de helft comt *Diomedis* toe.
Wat komen *Ithaco* de wapens doch te goe?
Die ongewapent kan verrichten al zijn dingen/
Die niet dan steelsche wijs den vyand komt bespringen?
De glinsterende glans van het verguld' helmet/
Sal hem verraeden/ als hy op zijn loeren let.
Oock sou dit tedre hooft door swaerte der gewichten
Beswijcken stracs/ en sich niet kunnen eens oprichten:
Den arm gansch niet gewent het vechten ende slaen
Sou met de sware spies niet wel om kunnen gaen.
Hoe souw den schildt die draeght de woeste wereld/ dragen
Een hand geneycht alleen tot dievery en laegen?

Verwaende

Verwaende guyt eyscht ghy dat u beswaeren sal?
Genomen schoon het heyr der Griecken was soo mal/
Dat sy gaf uwen wensch/ meynt ghy dat het sal maecken
Den vyandt eenen schrick? o neen/ ghy sult geraecken
Veel eerder tot een duyt. Als ghy u maeckt te been
(Daer ghy ons altemael meed' overwint alleen)
Soud' ghy u naeuwlicks voort met dese wapens slepen/
En eer ghy 't twiste van den vyand zijn ghegrepen
Voorts uwen schildt/ die niet veel vechtens heeft besocht/
Is noch geheel/ als of hy nieuwlick was gewrocht.
Mijn/ daer soo menigh schicht en spies heeft ingesteecken
Roept om een nieuwen lang/ dewijl hy is aen 't ontbreecken.
Maer waer toe woorden doch? laet ons sien met de daedt/
Wie in manhaftichept van ons te boven gaet.
Laet ons de wapens in het vyandts leger schieten/
En diese weder haelt/ haer tot een loon genieten.

Vlyſ. WAs Griecken mijnen wensch met uwen t'saem gheschiet/
En nae ons wil gegaen/ wy en behoufden niet
Met twijffelige twist ons selven te verhitten/
Wy souden dy/ groot heldt/ dyn wapens ghy besitten.
Maer nu dewijle dat der Goden wreeden raet:
En nijdige besluyt/ ons dat niet toe en laet/
Wie sal dan beter in Achilles plaetse comen/
Als hy/ die hem selfs heeft ten oorlogh mee genomen?
Laet altoos desen niet zijn bothept zijn profijt/
En mijn verstandt dat op soo veel verschepden tijdt:
V voord'lick is geweest/ my tot een schade dijen/
Laet mijn wel-spreeckenhept bevrijdt zijn van benijen?
Al is de selve kleyn/ en daer veel aen ontbreeckt/
Nochtans seer vaeck voor u/ nu voor haer meester spreeckt;
Soo yemand heeft een gaef die moet hy niet versmaeden:
Voor-ouders en geslaght/ en dat ons eyghen daeden
Niet zijn/ en moghen niet het onse zijn genoemt:
Maer evenwel/ dewijl sich Aiax heeft beroemt
Dat selver Iupiter is zijnen oudt-groot-vader/
Hy is den mijnen oock/ hy is in 't minste niet nader.
Ick ben Laertis, hy Arcesi cloucken soon/
Arcesius Iupijns, met een en is verboon
Van dese twee zijn lant. Oock van mijn moeders wegen
Heb ick in mijn geslaght Mercurium gekregen,
Maer nae dees' wapens/ die ten prijs hier zijn geset/
En wil ick geensins staen/ om dat niet is besmet
Mijn vaders suyvre hand in 'tbloed van zijnen broeder;
Noch oock om dat ick ben veel eelder door mijn moeder/

Siet

Siet de verdiensten aen: maer slaet dan oock geen acht/
Dat een is Telamons en Peleus eel geslaght.
Men moet soo seer niet op den stam van 't bloede mercken/
Als op de cloecke deught/ en dienstelicke wercken.
Of soo ghy nemen wilt het naeste maeg-schap aen/
Soo moeten Peleus en oock Pyrrhus voor hem gaen.
Laet dan nae Scyron of nae Phtia 't wapen voeren;
Wat wil doch Aiax zijn gheslaght hier eens aenroeren?
Jae Teucer is soo nae als hy van eenen stam/
En comt hier niet nae staen. of hy daer schoon om quam/
Soud' hyse crijgen stracs? dewyl men dan moet prijsen
De daeden maer alleen/ en daer nae oordeel wijsen:
Soo zijn de mijn soo groot/ soo veel/ dat het getal
Op eenen stoot by nae onseghbaer wesen sal.
Mijn reen sal ick nochtans door order kunnen maecken.
Als Thetis wel bewust/ dat haeren soon souw raecken
By Trojen in zijn doodt/ had listigh zijn gewaedt
Verand'ren doen/ en door een maegdelick gelaedt/
Der Griecken oogh/ daer by oock Aiax was/ bedrooghen/
Heb ick het manlick hert tot crijghsgeweer bewoogen/
Den heldt had naeuwelycks ghescheurt het vrouwe kleedt/
Of hy had in zijn handt de spies en schildt gereedt?
Groot Vorst' seyd' ick/ die zijt van een Goddin geboozen/
Siet Troja wacht nae u/ op dat het gae verlooren.
Wat toeft ghy langer noch te maecken asch en slijck/
De trots hoovaerdy van 't Phrygiaensche rijck?
Terstondt heeft hy niet meer by maeghden willen blijven/
Maer is met my gegaen. My magh ick dan toe-schrijven
Al wat hy heeft gedaen: ick hebbe door zijn handt
Den stercken Telephus met stercker macht vermandt/
En met deselve spies genesen weer zijn wonden.
'Tis mijn werck dat de stadt van Theben leydt verslonden.
Dat Chryse Lesbos is/ met Cylla in ons macht/
Oock Syros Tenedos, heb ick te weegh-gebraght.
Denckt vrij dat Lyrna met haer hoogh-gebouwde wallen
Door mijne hulp alleen te neder is gevallen.
Door my (op dat ick swijgh veel andere noch meer)
Leyt/ die onwinbaer scheen/ den grooten Hector neer/
De wapens die ick selfs Achilles heb gegeven
Doen hy in 't leven was/ eysch ick weer nae zijn leven
In het begin soo haest gecomen was te voor
Den spijt van een alleen in aller Griecken oor:
Als Aulis was beset met duysent scherpe kielen/
En gansch geen winden/ of altoos ons tegen vielen?
Wierd' ons voorseyt dat dan den windt sou werden goedt/
Als de Goddin Diaen versoent was met het bloedt

Van

Van Iphigenia? maer dese wree geboden
Gedooght haer vader niet/ en is quaet op de Goden:
Des Conings deftichept een vaders hert noch dreeght;
Dit heb ick door mijn spraeck en reden-const beweeght
Tot het gemeyne best. Den Coningh wil't vergeven/
Want ick beken't ick heb een swaere saeck gedreven/
Dewijl ick selver had' den rechter tegen my;
Die nochtans op het lest all's heeft gestelt aen zy/
Om 'tbest der Griecksche macht/ en Croon van haer genooten;
En willighlick daer voor zijn dochters bloed vergooten.
'Kgingh by de Moeder oock/ die ick niet onderstondt
Te porren/ maer bedroogh door een en schalcken vondt.
Waer Telamonius tot haer geweest gesonden/
Ons schepen lagen noch in Aulide gebonden.
Daerna heb ick weerom de stoutichept gehadt/
Te gaen als een Gesant in de Trojaensche stadt.
Die doe noch was vervult met jonge cloecke helden:
Daer ick mijn woord voor u heel onbeschroomt aenstelde/
En voerde mijnen last in alles trouwlick uyt;
Ick eyschte Helena weerom met al den buyt.
Antenor had' ick al heel Priamum bewogen;
Maer Paris en zijn broers zijn ons straes toe-ghevlogen.
Op Menelae ist genoeghsaem noch bekendt
Hoe na haer schelmsche hand aen ons bloed was geschendt.
Dit was den eersten dagh dat ghy u hebt gesteecken
Met my in een gevaer. Het souw langh zijn te spreecken
Van 'tgeen dat ick heb tot der Griecken groote baet
In dese lange tijdt gedaen met raedt en daedt.
Nae datter in het eerst gevallen zijn wat slagen/
Heeft sich niet meer op't veldt den vyand derven wagen/
Maer in de stadt geschuylt. Nu eerst in't tiende jaer/
Zijn wy geworden weer der handen strijdt gewaer.
Wat hebt ghy midd'ler tijdt yet kunnen goedts uyt-rechten/
Die anders niet en weet als met het sweerdt te vechten
Wat heb ick in die tijdt te wege doch gebracht?
Ick stel mijn list te werck/ of ick bewal de gracht:
Ick troost mijn Cameraedts/ dat sy geduldigh lijden
Het moeyelick verdriet/ van sulcke lange tijden:
Ick leer hoe men moet zijn gewapent en gespijst/
Ick gae daer my den noodt/ en ghy oock Griecken wijst.
Den Coning wort vermaent van Iupiter in 'tdroomen
Den strijdt te staecken/ die soo lang was aengenomen:
Dat Aiax ('twelck hy kan) met vechten dit belett'
Dat hy de wapens vatt' en sich daer tegen sett'.
Waerom en gaet hy niet het volck te rugh weer trecken/
En door zijn sterckte tot cloeckmoedichept verwecken?

H 'Twas

'Twas niet te groot om eens daer voor te zijn verbaest
Voor hem/ die anders niet als groote dingen blaest?
Wat doet den man? hy laet zijn hielen selver kycken/
Ick sagh/ en schaemde my/ u schand'lick heenen strycken/
En maecken 'tseyl gereet. Terstond/ wat gaet u aen
Maets/ riep ick/ weder uyt de hand te laeten gaen
Dat al verwonnen is? Wat sult ghy in u landen
Meer brengen 'thiende jaer als on-eer ende schanden?
Met dees' en andre reen/ die uyt een droeven grondt
Des herten vloeyende/ my quaemen in den mondt/
Heb ick t'saem van ons maets en vloot gestut het loopen.
Atrides heeft het volck verstroyt by een geroepen:
Telamoniades dorst kicken niet een woort.
Thersites comende daer nae met schelden voort
Op onse Princen/ is door my gestraft geworden.
'kverhieve my terstont by 'tcryghsvolck/ ende porden
Haer op den vyandt met een constigh spraecks beleydt:
Waer is/ seyd' ick/ waer is de oude dapperheydt?
Al wat van die tydt af sich Aiax magh beroemen
In manneliicke daedt/ magh ick het mijn wel noemen/
Die als hy bood' den rugh/ heb ick hem weer gekeert.
Wie isser/ seght my doch/ die u prijst of begeert?
Men siet den stercken held Tydides my betrouwen/
En in 'tgeen hy begint veel van Vlysses houwen:
My neemt hy tot zijn hulp. Het is geen cleyne eer/
Dat uyt veel duysenden van gansch het Grieksche heyr/
Vlysses is alleen gekoosen van ons allen:
Het lot om mee te gaen was op my niet gevallen/
Maer evenwel heb ick niet slaende eens in acht
Het ijsselick gevaer des vyands ende nacht/
Dolonem die het selfd'/ 'twelck wy/ had voorgenomen/
Gedoodt: nochtans niet eer voor dat ick hadt becomen/
Al 'tgeene tegen ons valsch Trojen had in sin:
Ick wiste doen/ het geen ick wenschte: niet te min
Hoe wel ick weder moght nae 'tleger loflick treden/
Ben ick daer mee noch niet genoegh geweest te vreden/
En heb my dadelick nae Rhesus toe gewendt
Die ick met al zijn volck vermoort heb in zijn tent.
Dus hebbende mijn wensch en wagen oock gecregen/
Ben daer op/ even als in een triumph' gestegen.
Geeft Aiax, weygert my 'tgeweer van Thetis soon/
Wiens peerden Dolon had geeyscht tot zijnen loon.
Wat wil ick/ Griecken u/ wat wil ick gaen gewagen/
Hoe dat Sarpedons volck door mijn hand is verslagen?
Daer ick Iphitides geholpen heb aen sy/
Met Thoon, Cæranos, en Chromius daer by:

Daer

Daer ick Alastor heb den hals van 'tlijf gehouwen/
Daer ick Chersidamas de siele deed' uytspouwen/
Daer ick Alcander, die met zijn groot tegenspoedt.
Hier aengecomen was dee went'len in zijn bloedt/
Noemon, Pritanis zijn oock aen mijnen degen
Met Charops Ennomos en Halius ghaeregen.
Ick swijgh noch andre meer door naemen niet vermaerdt/
Dicht onder Trojens wal gestorven door mijn swaerdt.
Mijn lichaem en is oock niet ongequetst gebleven
Op loffelicke plaets: wilt geen geloove geven
De woorden/ siet mijn borst/ siet dese borst eens aen/
Die tot u dienst altijdt/ o Griecken/ heeft gestaen.
Maer Aiax heeft noch niet een druppel bloeds vergooten/
Zijn lijf is nergens oock gehouwen of geschooten.
Doch daer en leyt niet aen/ soo hy heeft uyt den noot
Van Hector en Iupijn verlost de Griecksche vloot.
Hy heeftse oock verlost/ ick kan niet anders seggen/
Want 'tis Vlyssi geen manier te weder-leggen/
Of doen/ dat yemands dienst in 'tminst sou zijn vercort:
'Ksegh dat hem dit alleen niet toegeschreven word'/
Op dat een ander mee daer uyt wat eers magh raepen.
Heeft niet Actorides (beschut door 'tcloecke waepen
Van den vermoorden Prins) de schepen oock bewaerdt?
En van de vlam/ Trojaen en Iupiter gespaert?
Wat meynt den snorker dat hy is alleen te tellen/
Die tegen Hector sich ten strijd' heeft derven stellen?
Hy heeft vergeten heel Achillis stercke handt/
Hy set den Coningh selfs en my oock aen een kant.
Daer waren acht met hem die 'tselfde onderwonden/
Door 'tlot alleen was hy den eerst' daer toe verbonden.
Maer seght my stercken held/ wat ghy hebt uytgerecht;
Siet/ Hector ongewondt gaet weder uyt 'tgevecht.
Helaes! wat diepe smert quam heel Vlyssem perssen/
En als ick daer op denck/ comt sich de wond ververssen/
Als ick der Griecken muer ter aerden sagh gevelt:
Hoe seer ick oock door angst/ schrick/ traenen was onstelt/
Gingh evenwel terstont op dese schouders laeden
Achillis lichaem soo ellendighlick verraeden:
Op dese schouderen heb ick het swaer gewicht
Van lijf en wapens t'saem al dragende gelicht.
De wapens maer alleen soeck ick te dragen weder:
Mijn crachten zijn tot sulck een swaerte niet te teder:
Ick heb een hert daer by van een verstandigh man/
'Twelck d'eer die ghy my doet wel overwegen kan.
Hierom is Thetis soo voor haer soons cloecke leden
Sorghvuldichlick geweest; hierom heeft sy doen smeden

Zÿn wapens door een Godt/ op dat soo constigh werck
Een sonder herssen draegh/ alleen van handen sterck.
Ick weet wel datmen hem niet in sou connen slÿpen/
Om/ 'tgeen staet in den schild ghehouwen/ te begrÿpen/
De Zee en Aerd' en met zÿn lichten 'shemels cloot/
De beyren noyt vercoelt in Thetis natte schoot/
Orion Plejades en Cepheus dochters banden;
Op d'aerde wederom veelsteden ende landen.
Wat eyscht Vlysses doch het geen hy niet verstaet?
Maer hy beschuldight my dat ick ben traegh en laet
Gecomen tot den crÿgh: den stercksten held der helden
Achilles, gaet hy hier soo wel als my oock schelden.
Soo veynsen misdaed is; wy hebben' tbey gedaen.
Soo toeven is de schuldt; ick ben voor hem gegaen.
Hy door zÿn moeder/ ick ben door mÿn vrouw gebleven/
Den eersten tÿdt is haer/ den lesten u gegeven.
Soo dit is schuldt/ ick kan die lichtlick maecken reyn/
Dewÿle datse is met sulck een vorst gemeyn.
Achilles is ontdeckt door mÿne schalcke trecken!
Maer Aiax conde doen Vlyssem niet ontdecken.
'Kverwonder my niet eens/ dat hy soo plomp en stout/
Met zÿn boer-groove tong op my zÿn schelden spout:
U/ Griecken, met verwÿt schaemt hy niet te beclaegen
Van tgeene dat hem meest behoort schaemt aen te jagen/
Dat ghy Naupliadem, die ick had aengebracht/
Verwÿst/ sal dat my schand' en u eer zÿn geacht?
Naupliades en kond' sich selven niet ontladen
Van sulck een schandigh stuck/ en merckelick verraeden.
Ghy hebt zÿn misdaed niet gehoort/ maer aengeschouwt
'Twelck in zÿn tente lagh begraven 'svyands gouwt.
Dat Philoctetes is in Lemno moeten blÿven/
Behoortmen oock in' tminst mÿn schuld niet toe te schrÿven:
Ghy hebt 'tselfs toegestemt/ verdedight u misdaedt.
'Kbekenne wel dat het geweest is mÿnen raedt/
Op dat hy van de reys en crÿgh sich souw bevrÿden/
En poogen door de rust te minderen zÿn lÿden.
Hy heeft het toeghestaen/ en leeft in Lemno noch:
Soo dat mÿn raed niet trouw en sonder een bedrogh
Alleenlick/ maer daer by gheluckigh is bevonden/
Hoewel trouw was genoegh. nu om dat gaen te gronden
Ooch Troja moet door hem/ seyndt my nae't Eylandt niet/
'Tsal zÿn veel beter dat door Aiax sulcks geschiedt:
Hy sal hem die van toorn en pÿn is als beseten/
Met zÿn welsprecckenheydt wel te vermorwen weten/
Of met een loose vond/ hem listigh brengen mee.
Veeleer sal Simois weer loopen upt de Zee:
V

Veel eer sal Ide zijn het hooft berooft van boomen:
Veel eer sal Griecken-land tot hulp van Trojen koomen;
  Als u/ o Heeren/ mijn vernuft begeven sal,
  En Aiax, plompe borst u yet doen te geval.
Hoewel ghy Philocteet' u toorn niet wilt vergeeten/
En zijt op onsen Prins/ het volck/ en my gebeeten:
  Hoewel dat ghy mijn hooft ten uyterste vervloeckt/
  En voor den Duyvel wenscht; hoewel dat ghy my soeckt
Te crijgen in u vuyst/ om mijn bloed uyt te suygen:
Ik sal poogen evenwel u hardicheydt te buygen:
  Ick sal u evenwel noch brengen hier met my/
  Soo my maer eenighsins Fortuna gunstigh sy.
Ick hoop soo vastelick te crijgen uwe schichten/
Als ick heb Helenum uyt Trojen kunnen lichten:
  Als ick der Goden vast besluyt heb uyt-geleydt.
  Als ick den ondergangh van Trojen heb voorseyt
Als ick Minervæ beeld waer sonder d'hooge mueren
Van 'trotse Pergamum gestadigh souden dueren/
  Uyt midden heb gebracht/ by ons/ van 'tvyands rijck.
  Dat by Vlysses sich noch Aiax vergelijck.
Waer was doen Aiax met zijn possen ende raesen?
Waer blijft den stercken man met zijn sterck-snorkigh blaesen?
  Waerom is hy bevreest? waerom derft in de nacht
  Vlysses gaen door 'tgroot gevaer en vyands wacht?
En komen niet alleen tot binnen de stadts mueren/
Maer diep tot in 'tkasteel zijn leven avont-uyren:
  En met zijn eygen hand uyt haer gewyde stee
  Door yser ende stael Minervam brengen mee?
Soo ick 't niet had ghedaen/ de seven dubble huyden
En souden Aiax niet met al zijn te beduyden.
  Dieselfde nacht heb ick gewonnen dese stadt/
  Om dat ick tot de winst heb opgedaen het padt.
Laet staen met mompelen en knicken my te wijsen
Tydides mijnen vriend/ hy heeft deel in mijn prijsen.
  Ghy waert oock niet alleen/ doe wierd' gestut de vlam
  Van onse Vloot/ want u veel volcks tot hulpe quam.
En my maer een. Soo 't nu niet claerlick stond te blijcken/
Dat eenen stercken man moet voor een wijsen wijcken/
  En een hand onbesuyst niet toe comt sulck een eer/
  Hy sou nu oock wel staen nae 't Goddelick geweer.
Of Aiax die veel meer gebruyckt/ als desen reden:
Of oock Eurypilus soo cloeck als hy van leden:
  Niet min Idomeneus, en groot Andremons soon
  Of Menelaus moght begeeren haer tot loon.
Want sy zijn allegaer by u te vergelijcken/
En niemand soud' in t'minst in 'tvechten voor u wijcken;

Maer wijcken voor mijn geest. ghy hebt een strijdbaer hand/
En ick heb om die wel te stieren/ een verstand:
Ghy hebt cracht/ geen beleydt: ick gae op d'uytcomst letten
Ghy vecht/ ick met den Prins moet tijdt van vechten setten:
Ghy zijt met lijf alleen/ ick voor d'lick met gemoedt:
Soo veel een Stierman dan meer als een Roeyer doedt/
Soo veel een Oversten is meer als zijn Soldaten/
Soo overtref ick u. wilt my den prijs dan laeten
O Griecken laet doch zijn mijn diensten soo veel weert/
Dat uwen schiltwacht met de wapens sy vereert.
Ons arbeydt is op 't lest ick heb gebaent de wegen
En aen een zij gedaen/ dat ons geweest is tegen.
Tot d'overwinninghe ben ick alreed' gheraeckt
Van Trojen, om dat ick het winbaer heb ghemaeckt.
Door Trojens val/ door hoop om in ons landt te komen/
En Goden/ die ick selfs den vyand heb ontnomen/
Door/ soo daer yet noch moet verstandigh zijn ghedaen/
Soo ick yet stouts noch moet en vol gevaers bestaen/
Soo tot dit rijcks verderf ons noch yet schort te weten/
Bid' ick u en wilt nu Vlysses niet vergheten:
Of soo ghy niet met al op mijn verdiensten denckt/
Soo bid ick dat ghy dees' Goddin de wapens schenckt.

Hier eyndight de oversettinghe,

Nest. De wapens/ waerom ghy zijt t'saemen opgeresen/
Zijn met de meeste stem Vlyssi toeghewesen.
'Tis reen dat ghy hier mee te vreden/ Aiax, zijt/
En wacht u cloecheyts prijs eens op een ander tijdt.

REY

REY VAN GRIECKEN.

ALs gaven van welspreeckenheden
Met rijp verstandt en wyse reden
Te saemen zijn aen een gheknoopt,
Doen menighmael veel meerder baten
Als sonder wijsheydt veel soldaten
Met duysenden op een ghehoopt.

De tonghe doet des herts ghedachten
Soet vloeyen in haer volle crachten,
En geeft de woorden eenen glans:
Maer om niet gins en weer te swieren,
Comt wijsheydts toom haer loop bestieren;
Dit is haer bolwerck ende schans.

VVat wil te kennen anders gheven
Den Godt in wijsheydt meest bedreven,
En niet min met de tong gheswindt;
Als hy heel clemmigh laet omvangen
Sijn Goddelicke roe twee slangen,
'Tvoorsichst gedierte datmen vindt?

Dees' roê kan winden op doen stijghen,
En opghesteegen neer doen sijgen,
Nae dat sy maer en werdt gheroert.
Stracks can een grooten oproer maecken,
En weder een buy haestigh staecken
Een tongh door wijsheyt aenghevoert.

Dees' roe kan in het slaepen trecken,
En daed'lick uyt den slaep weer wecken:
Een stout en onbeschaemden mensch
Bedwinght, en doet in slaep: de loomen
Geeft eenen moet, verdrijft haer droomen
Een wijse tong nae haeren wensch.

Dees' roe kan ouderdom verlengen,
Den dooden weer in 'tleven brengen.
Een wijse tong kan in de noodt
Als yemand heeft de doodt voor ooghen,
Iae voor het swaerd zijn hals gheboogen,
Hem weer verlossen van de doodt.

Gheluckigh zijn dan ſulcke landen,
VVaer Princen zijn met goe verſtanden,
Daer by oock een wel-ſpreeckenheydt.
Soo veel de ſiel 'tlijf gaet te boven,
Soo moetmen boven ſterckte loven
Een tong voorſichtigh aengeleydt.

VIIFDE BEDRIIF

AIAX. TEVCER. REY.

NV eenen keſſer wort voor een ſoldaet verheven/
Wat doet ghy Aiax noch/ wat doet ghy in het leven?
Het rechte leven van een vroom en cloeck ſoldaet
Alleen in prijs en eer van dapperheydt beſtaet.
Mijn dapperheyt heb ick ghenoegſaem laeten blijcken/
Maer met mijn eer en prijs gaet eenen ſnapper ſtrijcken.
Loopt nu vry/ helden/ loopt en oeffent u met ſwaerdt/
En vreeſt noch vuyr noch vlam/ weeſt voor geē ſtael vervaert/
Men ſal met Lauren-crans u moedigh hooft bekroonen/
En loffelick daer nae u kloeckicheyt beloonen.
Waer zijt ghy/ Crijghs-God Mars? die nu wel klappen can/
Die crijght de eerſte plaets/ u volck ſtaet achter an
Den blooden Ithacus, die niet weet als bedriegen/
Den met een loos verraedt ons hoofden te beliegen/
Een dief van yders lof/ een fraeyſoldaet by nacht/
Die niet by ſchoonen dagh en heeft te weegh ghebracht/
Heeft nu de wapens van den Aerdſchen Mars ghecreghen.
'Tis langh ghenoegh gecrijght/ mijn leven ſtaet my tegen.
Achille moght ghy eens/ moght ghy doch eens ſien op/
Wie dat u ruſtingh crijght/ en wie dat crijght een ſchop!
Achille, mogelick tot u gheluck geſtorven/
Ghy had den eyghen loon/ die ick/ daer nae verworven/
Om dat ghy altijdts hebt u in een open veldt/
En niet verradelick met liſt te weer geſtelt.
Nu grooten held/ ick wil met u van d'aerde ſcheyden:
Ick wil met mijne ſiel u cloecke ſiel geleyden,
Maer noch voor Aiax doodt/ ſoo bidd' ick dat mijn woordt/
O Goden/ van u ſy eens voor het leſt verhoort.
Laet Troja niet vergaen/ of/ ſoo 'tmoet ſijn verwonnen/
Dat Griecken land vervlouck' den oorlogh eerſt begonnen.
Neptune laet de vloot verſpreyden in u Zee/
En ghy Hippotades vergunt haer geene ree.

Maer

Maer Ithacus, soo hem den Duyvel niet comt haelen/
Bid' ick dat alderlangst en vriendeloos moet dwaelen.
Voorts: wensch ick yeder Prins/ soo wie comt by zijn vrouw/
Het quaetste dat ick kan/ dat is/ in't bed' geen trouw.
Sa/ mijn swaerdt/(of sal dit Vlysses oock begeeren?)
Daer meed' ick my in strijd soo cloecklick pleegh te weeren:
Sa/mijn swaerdt/dat so vaeck geschuymt hebt door het bloet
Van menigh cloeck Trojaen/ nu ghy oock smaecken moet
V eygen meesters vleesch. op dat sich geen magh roemen/
En winner over my/ als ick my selven noemen.
Teuc. Mijn broeder is alleen gegaen in zijne tent;
'Kmoet sien dat hy niet quaets door wanhoop aen en wendt.
Een mensch vergramt en is niet goed alleen gelaten.
Helpt/ helpt/ mijn broeder! ach! mijn broeder! helpt soldaten
Rey. Och Aiax: haest u doch/ treckt upt de wond' 't geweer
Teuc. Helaes! 'tis al gedaen/ daer is geen adem meer.
O bittre dood voor my! het schijnt dat de geschencken/
Daer Hector u/ en ghy hem dedet mee gedencken/
Als ghy t'saem ongewondt gescheyden waert upt 't veldt/
Sijn van de Parcen tot u beyder doodt bestelt.
Met uwen riem omgort is Hector eerst gevallen/
Met uwen riem is hy gesleypt rontom sijn wallen:
Door Hectors swaerdt is nu dijn edel bloed gestort.
O doodt/ wat doet ghy niet heel Griecken-land te kort/
De wapens/ tot quaed' upr Vlysses flugs gegeven/
Sijn half soo veel niet waerdt/ als vroomen Aaix leven.
O doodt/ wat smert doet ghy ons grijsen vaders hooft!
Wiens ouderdom ghy van zijn steunsel hebt berooft.
Die mogelick vol vreught nu is in het verhaelen/
Hoe menigen Trojaen ter hel ghy hebt doen dalen/
Hoe dat ghy Hector hebt alleen 't hooft derven bien;
Hoe dat ghy hebt noch vlam noch selfs Iupijn ontsien.
Die daegelicks voor dijn goe weer comst en welvaeren/
Beswaerdt met zijn gebedt en offerand' d'autaeren.
Maer ach! soo veel als ghy hem nu doedt vrolick sijn/
Soo veel sal uwe doodt of meerder wesen pijn.
Gaet ghy/ o Griecken/ stracs aen onsen Coningh segghen/
Hoe deerlick dat ghy hier ghesien hebt Aiax leggen;
Laet Teucer/ bid ick/ in zijn treuren en ghe ween
De leste uptvaert doen zijn broeder doch alleen.

Rey. GEen meer moeyt' en stercker strijd
Troja van de Griecken lijdt,
Dan als mensch en zijnen sin
Vechten t'samen om gewin.
Soo den mensch den sin toegeeft.
Stracks in haer gewelt hy leeft,
Geen held is soo cloeck, soo braef
Of hy is dan eenen slaef.
Maer als mensch zijn sinnen tempt
Als hy haer lusten dempt,
En gebonden voor hem drijft,
Eeuwigh winner hy dan blijft.
Och hadd' Aiax dit ghedaen,
En zijn sin niet toegestaen!
Aiax die soo menigh heldt
Heeft voor Trojen neer-gevelt,
Heeft niet kunnen' tgram gemoedt
Brengen onder sijnen voet,
Vyt den sin comt gramschap voort,
Sin alleen den mensch verstoort:
Hebt ghy gramschap in u macht,
Sin is onder half ghebracht.
Stercker is dan sulck een man,
Die zijn sin verwinnen kan,
Als die van de sterckste stadt
Overwinningh heeft gehadt.

FINIS.